

Sirkka Mäkelä ja Sarita Vihtonen

Irti Arjesta – Kulttuurista Virtaa

Tapahtuman järjestäminen ikääntyneille omaishoitoperheille

Opinnäytetyö

Syksy 2017

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Geronomi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveystieteiden laitos

Tutkinto-ohjelma: Gerontologia (AMK)

Tekijät: Sirkka Mäkelä ja Sarita Vihtonen

Työn nimi: Irti Arjesta – Kulttuurista Virtaa. Tapahtuman järjestäminen ikääntyneille omaishoitoperheille

Ohjaaja: Katariina Perttula

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 70

Liitteiden lukumäärä: 3

Opinnäytetyömme aiheena on kulttuuritapahtuman suunnittelu ja järjestäminen ikääntyneille omaishoitoperheille. Omaishoito on nyky-yhteiskunnassamme merkittävä kotona asumisen mahdollistaja. Omaishoidon kansantaloudellinen merkitys on suuri. Valitsimme kohderyhmäksi omaishoitoperheet juuri heidän tekemänsä arvokkaan työnsä vuoksi. Taiteen ja kulttuurin on todettu parantavan terveyttä ja hyvinvointia sekä lisäävän yhteisöllisyyttä. Kulttuuri rentouttaa ja auttaa irrottautumaan arjesta.

Vuonna 2017 juhlimme 100-vuotista Suomea. Toteutimme ikääntyneille omaishoitoperheille kulttuuritapahtuman Irti Arjesta – Kulttuurista Virtaa toukokuussa 2017. Tapahtumamme oli mukana virallisessa Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmassa. Tapahtuma oli teemaltaan kulttuuripainotteinen ja sisälsi kuorolaulua, runoutta, tietoa sekä kuvataidetta. Omaishoitoperheitä osallistui tapahtumaan tavoiteltu määrä. Tapahtumassa oli mukana lähes 100 henkilöä.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen kehittämistyö, joka jakautuu omaishoidon ja sen arjen ymmärtämiseen, kulttuurin ja hyvinvoinnin vaikutukseen sekä koko tapahtumaprosessin kuvaukseen. Tapahtuman suunnittelussa käytettiin strategisia ja operatiivisia kysymyksiä, jotka toimivat suunnittelumenetelmänä kohti onnistunutta tapahtumaa. Empiirinen osuus työstä koostuu tarinallisesta tapahtumapäivän kuvauksesta kuvineen sekä analysoidusta palauteaineistosta.

Palautteiden perusteella tapahtuma koettiin tunnelmaltaan lämminhenkiseksi ja muistorikkaaksi tilaisuudeksi, joka auttoi omaishoitoperheitä irrottautumaan arjesta ja kokemaan yhteisöllisiä kulttuurisia elämyksiä.

Avainsanat: omaishoito, ikääntyneet, kulttuuritoiminta, tapahtuma

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Elderly Care

Author/s: Sirkka Mäkelä and Sarita Vihtonen

Title of thesis: Break of from everyday life with energy from culture- arranging cultural event to elderly caregivers and their families

Supervisor: Katariina Perttula

Year: 2017

Number of pages: 70

Number of appendices: 3

Informal care is a significant factor enabling elderly to live home as long as possible. It has major economic impact in welfare spending. Our target group, families living in context of informal care, were chosen because of their valuable work. Research studies have been carried out earlier about art and culture and their influence in people's health and wellbeing. It has been stated that culture, in fact, relaxes and increases health.

This year we are celebrating Finland's one-hundred-year-old independence. We have planned and executed cultural event for caregivers and their families. Our event was part of official Finland 100-programme. The event included choir singing, poetry, art and knowledge in current issues involving informal care. We were hoping that many elderly caregivers with their families would participate in our occasion. We were pleased to have almost one hundred participants in our event. Based on our feedback, we were able to create memorable and pleasant event.

Our thesis is practice-based. Its theoretical frame of reference is divided into understanding informal care and daily living, and also the impact of culture in to the wellbeing. It also includes description of the whole event process. During the planning of the event, we used strategical and operational questions in order to direct us into our goal, a successful event. The empiric part consists narrative about the event day and also our analysis on feedback material.

Keywords: informal care, elderly, culture activity, event

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 OMAISHOIDON YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS.....	9
3 OMAISHOIDON ARKI.....	13
3.1 Omaishoidon tuki.....	13
3.2 Omaishoitoperheen arki.....	16
4 KULTTUURI JA IKÄÄNTYNEET.....	18
4.1 Taiteen ja kulttuurin merkitys.....	19
4.2 Kulttuuritoiminnan järjestäminen Etelä-Pohjanmaalla.....	20
4.3 Arjen elämysmaailma koostuu kulttuurista.....	21
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE.....	23
5.1 Opinnäytetyön tavoitteet.....	23
5.2 Tutkimusmenetelmä ja opinnäytetyön metodit.....	25
6 TAPAHTUMAN SUUNNITTELU JA JÄRJESTÄMINEN.....	27
6.1 Strategiset kysymykset.....	27
6.2 Operatiiviset kysymykset.....	29
6.3 Onnistuneen tapahtuman malli.....	30
7 TAPAHTUMAPROSESSIN KUVAUS.....	32
7.1 Suunnitteluvaihe.....	32
7.2 Yhteistyökumppanit ja sponsorit.....	34
7.3 Suomi 100 -ohjelma.....	34
7.4 Tapahtuman rahoitus.....	35
7.5 Markkinointi.....	37
7.6 Riskit ja turvallisuus.....	38
8 TAPAHTUMAPÄIVÄN KUVAUS.....	41
8.1 Tapahtuman rakennusvaihe.....	41

8.2 Irti Arjesta – Kulttuurista Virtaa -tapahtuma.....	47
8.3 Tapahtuman purkuvaihe	52
9 KULTTUURITAPAHTUMAN ARVIOINTI.....	54
9.1 Palautteen kerääminen	54
9.2 Palautelomakkeen antia.....	55
10 JOHTOPÄÄTÖKSET	58
11 POHDINTA	61
LÄHTEET	65
LIITTEET.....	70

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Haalitalo.....	42
Kuva 2. Haalin lava.	43
Kuva 3. Haalin pöytäjärjestys.....	44
Kuva 4. Pöytäkoristeet.	45
Kuva 5. Suomi100 -julisteet.	46
Kuva 6. Kahviastiasto.	47
Kuva 7. Työryhmä Vihtonen & Mäkelä.....	49
Kuva 8. Pirja-kuoro esiintyy.....	50
Kuva 9. Kahvitarjoilu.	50
Kuva 10. Taiteilija Seppo Kari.	51
Kuva 11. Marja-Leena Mäkelä runoilee.	52
Kuvio 1. Omaishoidon toimijakenttä.....	12
Kuvio 2. Strategiset ja operatiiviset kysymykset.....	27
Kuvio 3. Onnistuneen tapahtuman malli	31
Kuvio 4. Tapahtumatuotannon suunnittelun vaiheet	33
Taulukko 1. Palautetta tapahtumasta.....	56

"There are only four kinds of people in the world.

Those who have been caregivers.

Those who are currently caregivers.

Those who will be caregivers, and those who will need a caregiver."

-Rosalyn Carter-

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena on kulttuuritapahtuman suunnittelu ja järjestäminen ikääntyneille omaishoitoperheille. Opinnäytetyön ajatus syntyi Suomi 100 -juhlavuodesta. Halusimme toteuttaa toiminnallisen opinnäytetyön, josta on konkreettista hyötyä ja tukea ikääntyneiden arjesta irrottautumiseen. Omaishoitajat kuuluvat olennaisesti Suomen 100-vuotiseen historiaan, nykypäivään ja tulevaisuuteen. Ikääntyneet omaishoitoperheet olivat rakentamassa sotien jälkeistä Suomea hyvinvointivaltioksi. Omaishoitajat yhä edelleen omalla toiminnallaan ylläpitävät kansalaisten hyvinvointia huolehtien apua tarvitsevista läheisistä.

Opinnäytetyönä toteutettiin Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa -tapahtuma. Tapahtumamme oli mukana Suomi 100 -juhlavuoden virallisessa ohjelmassa. Halusimme hyödyntää geronomikoulutuksen aikana saatua osaamista ja syventää sitä toteuttamalla ikääntyneille suunnattu tapahtuma. Tapahtuman tarkoituksena oli saada ikääntyneet omaishoitoperheet lähtemään kotoa liikkeelle, kokemaan kulttuuria ja mahdollisesti verkostoitumaan sekä viettämään juhlahetkeä yhdessä. Tavoitteena oli välittää tapahtumamme avulla arvostusta omaishoitoperheille heidän tärkeästä tehtävästään yhteiskunnassamme.

Opinnäytetyömme raportti koostuu teoriaosuudesta, jossa käsittelemme omaishoitoa, omaishoidon arkea ja kulttuurin vaikutusta hyvinvointiin. Omaishoitajuudesta kertova luku 2 johdattaa lukijan omaishoidon sisältöön ja lopulta omaishoitoperheen arjen ymmärtämiseen (luku 3). Kulttuuria käsittelevä osuus (luku 4) selittää sen merkitystä hyvinvoinnille ja on aiheemme kannalta olennainen osa, joka yhdistää kohderyhmän ja tapahtuman sisällön. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, saammeko välitettyä arvostuksen kokemusta järjestämämme tapahtuman avulla sekä auttaako osallistuminen kulttuuritapahtumaan irrottautumaan arjesta. Kuvaamme opinnäytetyömme raportoinnissa tapahtumaa suunnitteluvaiheesta arviointiin saakka. Luvuissa 10 ja 11 pohdimme, miten saavutimme opinnäytetyöllemme asettamamme tavoitteet ja miten tämän opinnäytetyön tekeminen kehitti meitä geronomeina.

2 OMAISHOIDON YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS

Sosiaali- ja terveystalot ovat suuri menoerä kunnille. Väestöllinen huoltosuhde on heikkenemässä ja yli 65-vuotiaiden osuuden on arvioitu nousevan vuoteen 2030 mennessä 26 %:lla. Huoltosuhde tarkoittaa lasten ja eläkeikäisten määrää sataa työkäistä kohden. (Tilastokeskus 2015.) Toisaalta taas elinajanodote on kasvussa ja ihmiset elävät pidempään. Ikääntyminen on yksilöllinen prosessi ja toimintakyky vaihtelee suuresti. Ikääntyneet eivät ole yhtenäinen joukko, joita koskevat samat rajoitteet tai mahdollisuudet. Se kuitenkin on varmaa, että väestörakenteen muutos ja ikääntyneiden määrän kasvu yhdessä kasvaneen elinajanodotteen kanssa ennustaa kasvua sosiaali- ja terveystalotissa. Turvataksemme toimintakyvyn säilymistä tulisi kiinnittää huomiota koko elinäkäiseen ennaltaehkäisyyn ja hyvinvointiin. Tuleva sote-uudistus siirtää päätöksentekoa ja palveluiden suunnittelua sekä tuottamista maakuntajohtoisiksi, mutta kunnat vastaavat yhä edelleen perustehtävästään eli terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Kotihoidon rakennemuutos ja kiristyneet kriteerit ja hoivan siirtyminen laitoshoidosta koteihin pakottaa uudistamaan omaishoitoa. Omaishoito voidaan nähdä tärkeänä hoivapolitiisena etuutena (Anttonen 2009, 79.), joka ei kuitenkaan tällä hetkellä tavoita läheskään kaikkia omaishoitajana toimivia. Hoivan siirtyminen koteihin yhdessä sosiaali- ja terveystalotien rakennemuutoksen kanssa on kestävä tilanne hoivaa tarvitseville. Kiristyneet kriteerit esimerkiksi kotihoidon suhteen siirtävät hoivavastuuta läheisille. Vaikka hyvinvointivaltion peruseriaatteisiin kuuluu toimeentulon ja avun antaminen jokaiselle ikään ja yhteiskuntaluokkaan katsomatta, usein ihmisarvoisen huolenpidon toteutuminen on vaikeampaa, Julkunen (2008, 21) toteaa artikkelissaan ”Kuka vastaa läheisistämme?”. Apua tarvitsevat saavat sekä formaalia että informaalista hoivaa. Informaaliksi hoivaksi kutsutaan omaisten ja läheisten antamaa hoivaa. Julkisen ja yksityisen sektorin välissä toimii kuntien tukema omaishoito. Omaishoito ja sen tukeminen ja virallistaminen voidaan siis nähdä Julkunen (2008, 21) mukaan osana oman vastuun ja perheistämisen ideologiaa.

Omaishoidon kehittäminen on yhteiskunnallisesti merkittävä asia, koska se säästää kuntien sosiaali- ja terveystalotia ja mahdollistaa ikääntyneiden kotona asumisen. Sari Kehusmaan tutkimuksen (2014, 68–69) mukaan Suomessa on keskimäärin

140 000 toimintakyvyltään heikkokuntoista yli 70-vuotiasta. Tutkimuksessaan Kehusmaa toteaa, että jos näiden henkilöiden hoito toteutettaisiin kokonaan julkisten palveluiden avulla, heidän vuosittainen kuluvaikutuksensa olisi 25 300 €. Omaisten apua ja vähäisiä julkisia palveluita käyttävillä menot olivat vuodessa 4900–6000 euron välillä. Tämän laskelman perusteella Kehusmaa (2014, 68–69) päätelee, että Suomessa saavutetaan omaishoidon avulla noin 2,8 miljardin euron vuosittaiset säästöt.

Omaishoitaja on Terveystieteiden- ja Hyvinvoinnin laitoksen mukaan henkilö, joka pitää huolta sairaasta, vammaisesta tai ikääntyvästä läheisestään. (THL 2016). Omaishoitoa voidaan tarkastella vaihtoehtoisesti hoivana, jota omaiset ja läheiset antavat ilman omaishoitajan statusta. Puhutaan informaalista hoivasta. Koska omaishoitoon ja omaishoitajuuteen liittyy monta määritelmää, on ilmeistä, että omaishoitoperheen arki on heterogeenistä. Suomessa, kuten muissakin Pohjoismaissa on tyypillistä jaettu hoivavastuu, jossa palvelujärjestelmät ja omaiset yhtäaikaaisesti ja limittäin jakavat hoivavastuuta (Kröger 2009, 117). Hoivan antajaksi tullaan usein vähitellen, ellei kyseessä ole äkillinen sairaus tai vammautuminen. Hoivan saajan toimintakyky saattaa vähentyä hiljalleen ja varsinkin puolison antama hoiva on luonnollinen osa parisuhdetta.

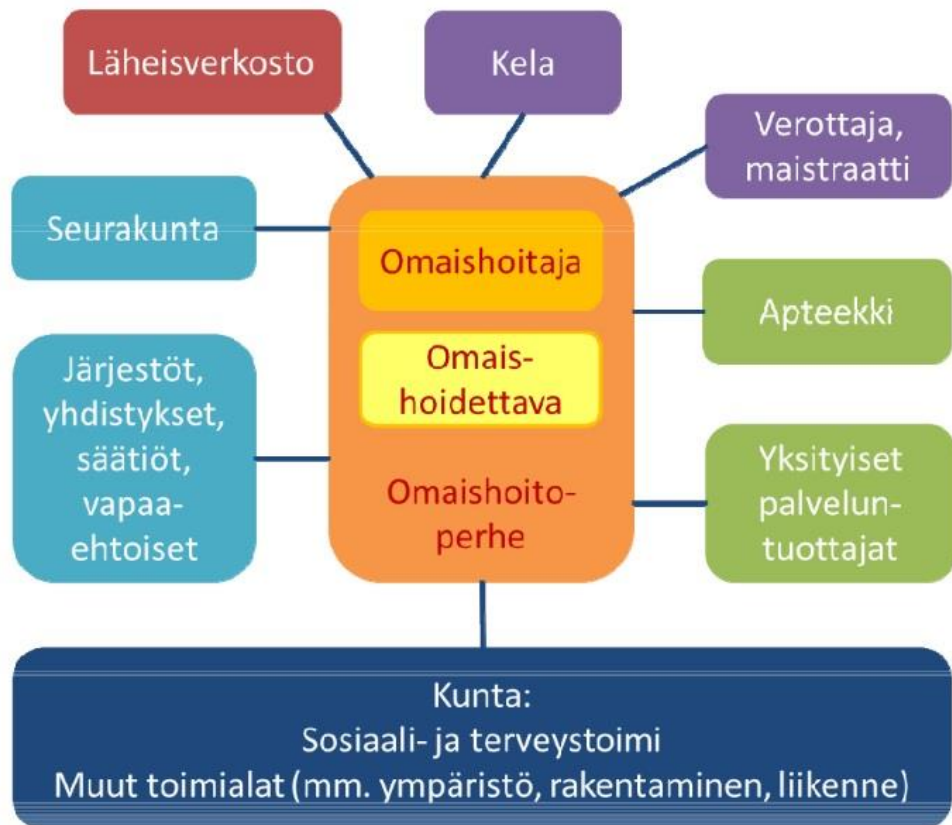
Omaishoidolle ei ole siis yhtenäistä määritelmää, vaan omaishoitoa tarvitseva voi iältään olla vauvasta ikäihmiseen ja omaishoitaja voi asua samassa taloudessa tai jopa satojen kilometrien päässä. Omaishoitotilanteita kuitenkin yhdistää se, että omaishoito on vastaus yhteiskunnan kasvaviin hoivatarpeisiin (Kröger 2002, 121).

Ennen Suomen kehittymistä hyvinvointivaltioksi sairaiden ja vanhusväestön hoidosta vastasivat perheet. Laista poistettiin vuonna 1970 lasten velvollisuus huolehtia vanhemmistaan ja aviopuolisoiden velvollisuus huolehtia puolisoistaan vuonna 1977 (Kirsi 2004, 23). Hoivavastuu siirtyi perheiltä yhteiskunnalle. Nykyään vastuu jaetaan perheiden ja yhteiskunnan kesken.

Sosiaali ja terveysministeriö tekee sote- ja maakuntauudistuksen muutos- ja kehittämistyötä viidessä erilaisessa kärkihankkeessa, joista yksi on ikäihmisten kotihoitoon ja kaikenikäisten omaishoidon kehittäminen ja vahvistaminen. Tällä hetkellä omaishoitajat eivät ole yhdenvertaisia keskenään, vaan kunnat voivat esimerkiksi

maksaa omaishoidon tukea määrärahasidonnaisesti ja myöntämiskriteerit vaihtelevat kunnittain. (STM 2017.) Tulevat sosiaali- ja terveysalan uudistukset muuttavat palveluiden järjestelyä ja toivottavasti edellä mainitut kärkihankkeet parantavat yhdenvertaisuutta myös omaishoitajien palveluissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 17.1.2012 työryhmän laatimaan Suomen kansallisen omaishoidon kehittämisohjelman 2013 vuoden loppuun mennessä. Omaishoidon kehittämisohjelmalla pyritään varmistamaan, että omaishoito kehittyy merkittäväksi keinoksi mahdollistaa kotona asuminen. (STM 2014, 36.) Kehittämisohjelmaan sisältyy muun muassa hallituksen toimet, toimeenpanosuunnitelmia ja eri toimijoiden koordinoitua yhteistyön suhteen (STM 2014, 9). Nykyisellään yhteistyö eri sektoreiden välillä ei ole kattavaa eikä jo olemassa olevia palveluita osata hyödyntää siten, että ne tukisivat omaishoitoperheitä kokonaisvaltaisesti (STM 2014, 31). Kuviossa 1 on omaishoitoperheen ympärillä toimivat tahot, jotka tukevat osaltaan omaishoitotilannetta. Muun muassa järjestöt ja yhdistykset tukevat omaishoitajien työtä järjestämällä omaishoitoon valmennusta ja virkistäytymistä erilaisten tapahtumien ja vertaistuen avulla. Pääosin nämä toiminnot järjestetään hankerahoituksella ja lisäksi myös yhdistysten oman rahoituksen turvin.

Kuvio 1. Omaishoidon toimijakenttä
(STM 2014, 25.)

3 OMAISHOIDON ARKI

Opinnäytetyömme tavoitteen kannalta on oleellista selvittää mitä omaishoitoperheiden arki on. Tavoitteenamme on saada omaishoitajat irrottautumaan arjestaan ja tämän luvun tarkoituksena on selvittää, mitä arki omaishoitoperheessä on.

Omaishoitoa käsittelevät tutkimukset painottavat usein omaishoitajien kuormittuneisuutta ja yrittävät ratkaista voimavaroihin liittyviä kysymyksiä. Pyrimme tässä luvussa luomaan kuvan siitä, miten arki ilmenee juuri omaishoitotilanteissa, miten arjen rutiinit näyttäytyvät ja millaiset tekijät määrittävät omaishoitoperheiden arjen sujumista. Omaishoitajien arvostukseen liittyy omaishoitoperheen arjen ymmärtäminen ja sen yksilöllisyys. Arvostus voi olla sisäistä, mutta omaishoitajat tarvitsevat myös ulkoista arvostusta. Ulkoista arvostusta ovat yhteiskunnan toimet omaishoidon hyväksi ja yhteisön asenne omaishoitoperheitä kohtaan. Omaishoidon tuki on vain osa ulkoista arvostusta, ja on helpoiten havaittavissa. Eri sektoreiden järjestämät tukipalvelut ja virkistystoiminnan tukeminen sujuvoittavat omaishoitoperheen arkielämää.

Arkielämän ja arjen käsite liittyy vahvasti moderniin yhteiskuntaan. Arkeamme leimaa erottelu, työ- ja perhe- ja yksityinen ja julkinen elämä. Toisaalta samaan aikaan pyritään yhdistämään nämä toisiinsa, koska ne ovat ihmiselämässä yhtä kokonaisuutta, jossa eri elämänalueet vaikuttavat toisiinsa. (Salmi 2004, 11–12.) Voidaan siis ajatella, että omaishoitoperheiden elämässä työn ja perheen yhteensovittaminen on jokapäiväistä ja edellytys omaishoidon onnistumiselle.

Tässä luvussa kerromme lyhyesti omaishoidon tuen lainsäädännöllisistä perusteista, omaishoidon hoitotehtävää tukevista palveluista sekä omaishoitoperheiden arjen elämästä.

3.1 Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu sekä hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajan hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoi-

toa tukevista palveluista (L 2.12.2005/937.) Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä 65 vuotta täyttäneitä hoitajia oli 2015 vuonna Suomessa yhteensä 25 019 ja Etelä-Pohjanmaan alueella yhteensä 1364 (Sotkanet 2015).

Laki omaishoidon tuesta säätelee omaishoidon tuen myöntämisedellytykset ja vähimmäismäärän hoitopalkkion suurudelle. Hoitopalkkion vähimmäismäärä lain mukaan on tänä vuonna 392 euroa kuukaudessa. (STM 2016.)

Kunnat määrittelevät vielä erilliset tarkemmat kriteerit omaishoidon tuen saamiseksi. Kunnat myöntävät omaishoidon tuen myöntämisestä hoidettavan hoitoisuusasteen perusteella. Omaishoidon rahallinen tuki ei ole subjektiivinen oikeus, vaan kunnat varaavat siihen vuosittain määrärahan.

Maarit Väisänen Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry:stä toteaa Pernaan (2015) artikkelissa, että omaishoitotilanteita ajatellaan usein kapeasti vain omaishoidon tuen rahallisen osuuden kautta, vaikka elämäntilanne on muuttunut täysin omaishoittoon johtaneen läheisen sairastumisen myötä. Kuitenkaan pelkkä taloudellinen tuki ei riitä välittämään arvostuksen tunnetta omaishoitoperheille eikä välttämättä lisää omaishoitajaksi ryhtymisen tai siinä jaksamisen edellytyksiä. Omaishoitajia voidaan pitää heterogeenisenä joukkona, joiden lähtökohdat ovat kaikilla erilaiset, mikä tulisi huomioida.

Valtioneuvoston teettämässä tutkimuksessa (Shemeikka ym. 2017, 87) käytiin läpi omaishoidosta tehtyjä tutkimuksia, joista oli koottu kirjallisuuskatsaus. Niissä tutkimuksissa, jotka käsittelivät erilaisten tukitoimien vaikuttavuutta ja kustannus-vaikuttavuutta, nousi esiin, että omaishoitajille täytyisi räätälöidä yksilölliset ja hänen hoitamansa omaisen tarpeisiin soveltuvat tukipalvelut. Suurempi vaikutus omaishoitajan jaksamiseen on siis muiden palveluiden saatavuudella. Tukipalvelut ja osallistuminen kodin ulkopuolella oleviin tilaisuuksiin lisäävät omaishoitajien jaksamista. Virkistävillä tapahtumilla tuetaan omaishoitajia ja omaishoitoperheitä. Niiden vahvuus on vertaistuen ja kokemustiedon jakamisessa samassa elämäntilanteessa olevien kesken. (Shemeikka ym. 2017, 29.)

Palvelujärjestelmässä on kehittämisen varaa ja ketteryys varautua yllättäviin muutoksiin joustavasti puuttuu. Jos omaishoitajien tarpeisiin ei kyetä vastaamaan riittävän monipuolisesti, omaishoitaja voi kokea jäävänsä hoitotilanteessa yksin, jolloin

todennäköisyys kuormittua, uupua ja rasittua on hyvin todennäköistä, tutkija Sari Jokinen muistuttaa (Pernaa, 2015).

Sijaishoitomahdollisuudet ja omaishoitajien vapaa tukevat omaishoitajien jaksamista. On erityisen tärkeää kehittää ja tarjota muitakin jaksamista edistäviä palveluita. Täytyy kiinnittää huomiota omaishoitajien terveyteen ja hyvinvointiin. Omaishoitaja itsekin tarvitsee arkeensa avaimia, joilla hän voi ylläpitää omaa terveyttään ja vähentää mahdollisia uupumisoireita. Irrottautuakseen omaishoidon arjesta omaishoitajat tarvitsevat omaishoitovapaiden lisäksi myös spontaaneja irtiottoja, kuten Sointu (2016, 195) toteaa. Omaishoitoperheille soveltuvat helposti toteutettavat tavat virkistäytymiseen. Elokuviissa käynti, teatteri, musiikki ja kuvataiteet tuottavat elämyksiä ja toimivat siten pieninä irtiottoina arjesta kodin ulkopuolella. Tapahtumiin ja konsertteihin osallistuminen sisältää kulttuurin lisäksi myös yhteisöllisyyttä ja tukee omaishoitoperheiden sosiaalista hyvinvointia.

Lakia omaishoidon tuesta muutettiin 29.6.2016 omaishoitajien hoitotehtävää tukevien palvelujen sekä omaishoitajien vapaan osalta. Kunnan velvollisuutena on 1.1.2018 alkaen järjestää omaishoitajille tarvittaessa valmennusta ja koulutusta sekä huolehtia omaishoitajien hyvinvoinnista ja terveydestä järjestämällä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia ja tukea myös sosiaali- ja terveystieteiden avulla omaishoitajien hoitotehtävää. (L 511/2016, 1 luku, 3 a §.)

Omaishoitajien virkistäytymistä tuetaan Kelan järjestämällä kuntoutuskursseilla. Kurssuja järjestetään myös parikursseina, jonne on mahdollista osallistua yhdessä hoidettavan kanssa. Kela mahdollistaa kuntoutuksen omaishoitajille, vaikka heillä ei olisi kunnan kanssa laadittua omaishoidon sopimusta. (Kela 2013; Tikka 2017.) Omaishoitajille suunnataan tuettuja lomiam, joita järjestää esimerkiksi Omaishoitajat ja läheiset -liitto yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n ja Hyvinvointilomat ry:n kanssa. (Omaishoitajat- ja läheiset liitto ry, [viitattu 6.10.2017].) Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry (MTLH) tekee yhteistyötä myös monen muun eri järjestön kanssa, toteuttaen omaishoitajille ja omaishoitoperheille suunnattuja lomiam (MTLH ry, [viitattu 2.11.2017]).

3.2 Omaishoitoperheen arki

Kehittämistyömme kohderyhmä omaishoitoperheet elävät omanlaistaan arkea. Arjen käsite on vaikeaselkoinen ja hankala määrittää. Me kaikki elämme arkea ja jokaisen arki näyttäytyy eri tavalla. MOT Kielitoimiston sanakirjan mukaan arki on juhlan vastakohta, tavallisuutta ja jokapäiväistä elämää (MOT 2017).

Arkielämä on kokonaisuus, joka sisältää riippuvuuksia ihmisen jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnan rakenteiden välillä. Salmen (2004, 21) mukaan Dahlström (1987, 98) kuvaa arkielämää toistavana ja syklisenä ja sen toiminnallinen ydin on ihmisen uusintamisessa.

Arki kuulostaa tasaiselta, ikävältä pakolta, joka muodostuu toistuvista rutiineista. Iäkkäillä sopeutuminen oman tai puolison toimintakyvyn laskuun aikaansaa sen, että erilaisten toimintojen määrä vähenee ja keskitytään ainoastaan oleellisiin ja tärkeisiin toimintoihin, joilla arkea eletään. Vanhusten elämä näyttää nuoremista melko rutiininomaiselta. Virikkeet vähenevät, mutta toisaalta tilalle tulevat muistot ja tunteet, joilla elämää kompensoidaan. Rutiinin ei tarvitse olla negatiivinen asia, kuten Andersson (2007, 7) toteaa. Se on vakiintunut tapa toimia ja onnistua. Se, että pystyy tekemään asioita lisää itsetuntoa.

Omaishoitoperheen arkea värittää hoiva. Asuminen ja eläminen muokkautuvat hoidon tarpeiden mukaan ja aiemmat, esimerkiksi puolisojen omat arjen askareet saattavat jäädä hoidon tarvitsijalta tekemättä toimintakyvyn vähentyessä. Hoivatilanne saattaa muodostua vähitellen ja tällöin arki muokkautuu melkein huomaamatta. Jos hoivatilanne on äkillisempi, muutos arkeen tulee rajumpana. Muutos aiempaan arkeen koetaan kuormittavampana. Arjen rutiinit muokkautuvat uusien tarpeiden mukaan. (Tikkanen 2016, 81.)

Koska arkea kuvataan jokapäiväisenä ja itsestäänselvyytenä, arkisen toiminnan tiedostamista tapahtuu vasta silloin, kun tapahtuu jotain ennalta arvaamatonta, Mikola (2009, 25) toteaa. Omaishoitotilanteiden alkuvaiheessa arjen sisäistäminen ja uusien rutiinien omaksuminen vaativat tottumista. Silloin erityisesti tarvitaan apua

ulkopuolisilta, viranomaisilta, järjestöiltä ja palvelujen tarjoajilta. Jos omaishoitoperheet kokevat, etteivät saa apua, heille voi jopa syntyä tunne heitteille jätöstä (Tikkanen 2016, 87).

Soinnun (2016, 185) tutkimuksen mukaan omaishoitajuuden lähtökohta on hoidettavan hoivan tarve. Elämä määräytyy hoidettavan mukaan. Kotoa hetkeksi pois lähtemisen merkitys korostuu omaishoitotilanteissa, joissa elämä muutoin keskittyy kodin ja hoivan ympärille. Tunne kuulua osaksi yhteiskuntaa syntyy jo ventovieraiden ihmisten kohtaamisista ja muutamien sanojen vaihtamisesta esimerkiksi kauppa-asioinnin yhteydessä.

Soinnun (2016, 159) tutkimuksessa omaishoitajat kokivat puolison mielialaan ja mieleen vaikuttamisen tärkeäksi. Hoidettavan mielialasta huolehdittiin virkistämällä häntä ja kannustamalla erilaisiin toimintoihin. Omaishoitajat kokivat yhteisen ajanvietteen lisäävän hoidettavan vireystilaa sekä mielihyvää. Erityisesti muistisairaiden hoidettavien omaishoitajat pitivät tärkeänä sitä, että puolison mieli pysyy tasaisena ja tyytyväisenä, joka vaikuttaa arjen pysymiseen rauhallisena.

Omaishoitoperheiden osallistumiseen kodin ulkopuolella tapahtuviin sosiaalisiin tilanteisiin ja asiointiin vaikuttaa hoidettavan toimintakyvyn lisäksi myös muiden ihmisten ymmärrys erilaisia sairauksia kohtaan. Palvelualoilla työskentelevä henkilökunta saattaa tietämättään tulkita hoidettavan tilan siten, että palvelutapahtuma estetään. Omaishoitajat itse haluavat suojella hoidettaviaan epäasialliselta kohtelulta ja välttivät tilanteita, joissa sitä saattaa esiintyä. Silti hoidettavan arvokkuuden, osallisuuden ja yhteiskuntaan kuulumisen säilyttämiseksi omaishoitajat kokivat tärkeäksi viedä puolisoa kodin ulkopuolisiin tapahtumiin, silläkin uhalla, että joutuvat selittelemään hoidettavan tilaa muille. (Sointu 2016, 165–166.)

Vaikka arjen rutiinit muuttuvat omaishoitotilanteiden myötä sekä hoitajien että hoidettavien tulisi saada mahdollisuus taiteen ja kulttuurin kokemiseen, varsinkin heidän, joille ne ovat olleet aiemmin tärkeä osa elämää. Taide ja kulttuuri antavat toivoa silloin, kun sairaus ja muut arjen vastoinkäymiset ahdistavat (Hyypä & Liikanen 2005, 104).

4 KULTTUURI JA IKÄÄNTYNEET

Tämän luvun tarkoituksena on kertoa, miten kulttuurilla voidaan edistää hyvinvointia ja miten sen avulla voi saada arkea sisältörikkaammaksi. Valitsimme tapahtuman sisällöksi kulttuurin, koska se lisää psyykkistä hyvinvointia ja elämänhallintaa. Kulttuuri luo elämyksiä ja meidän tarkoituksena oli antaa osallistujille mahdollisuus nousta arjen yläpuolelle musiikin ja taiteen avulla. Omaishoitoperheiden kulttuurikokemukset toimivat vastapainona rutiininomaiselle arjelle. Kulttuuri herättää keskustelua ihmisten välillä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteisenä kokemuksena. Se oli yksi tapahtuman tavoitteista.

Unesco määrittelee kulttuurin olevan kokonaisuus, joka muodostuu henkisistä, aineellisista, älyllisistä ja tunneperäisistä tekijöistä. Kulttuuri usein mielletään korkealuokkaiseksi kulttuuriksi, kuten oopperassa tai taidenäyttelyissä käymiseen. (UNESCO, [viitattu 14.10.2017].)

Kurki (2008, 69, 95) toteaa, että ikääntyneiden tukemisen keskeisessä osassa tulee olla aktiivisuuden ja toiminnan tukeminen. Ikäihmiset viihtyvät mielellään kotona ja nyky-yhteiskunnan tavoite on kotona asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään. Kuitenkin kotona asuminen voi johtaa ikääntyneen yksinäisyyteen eivätkä ongelmat tule esille. Ikääntyneiden kotona asumiseen ja kodin ulkopuoliseen toimintaan osallistumiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

Ihmisen ikääntyessä tärkeäksi osoittautuvat sosiaaliset suhteet ja toiminnot, kuten keskustelut, vierailut, muistelut, musiikki, lukeminen ja muut mielenkiintoiset harrastukset. Sosiaalinen toiminta ja mielekäs tekeminen lisäävät elämänlaatua. Aktiiviteettien puuttuminen ja toimeettomuus voivat aiheuttaa yksinäisyyden, ahdistuksen ja toivottomuuden tunteita. Nämä tuntemukset lisäävät psyykkistä oireilua ja jopa harhaisuutta. (Kivelä & Vaapio 2011, 101–102.)

4.1 Taiteen ja kulttuurin merkitys

Taiteen ja kulttuurin vaikutuksia on tutkittu monissa tutkimuksissa. Niiden on osoitettu parantavan koettua terveyttä, elämänhallintaa ja yhteisöllisyyttä. Taide, kirjallisuus, musiikki, ooppera, teatteri ja tanssi kiinnostavat yhä useampia ikääntyneitä. Taide ja kulttuuri ovat saaneet ihmiset oivaltamaan sen, että ne tuottavat elämyksiä. Musiikin kuuntelu tai taideteoksen katseleminen herättää yksilössä piileviä tunteita ja voi vapauttaa iloa, surua, vihaa ja tuskaa. Taiteen ja kulttuurin parissa voi rentoutua ja vapautua stressaavista tunteista. Useiden nykytutkimusten mukaan musiikin ja visuaalisten elämysten tuottamat emotionaaliset kokemukset kasvattavat hyvinvointia. Kulttuurin kautta koettu näkeminen, kuuleminen ja koskettaminen virittävät tunteita, mielikuvia ja visioita. Kulttuuri aktivoi ihmistä tekemään havaintoja ja keskustelemaan kokemastaan muiden ihmisten kanssa. Se kehittää älyllisiä toimintoja. Taide- ja kulttuuritapahtumat tarjoavat tilaisuuden tavata muita ihmisiä, joilla on samoja harrastuksia. Tilaisuudet ovat erityisiä hetkiä, jotka rikkovat arjen rutiineja. (Emden & Lampikoski 2001, 176–177.)

Ikääntyneiden elämässä on usein menetyksiä ja yksinäisyyttä, mutta heillä on myös huumorintajua, toivoa ja iloa. Osallistuminen kulttuuripitoiseen toimintaan lisää hyvinvointia. Aadlandsvik (2007, 674) artikkelissaan kertoo miten esimerkiksi runous ja tekstin tuottaminen ryhmissä tuo ihmisiä lähemmäksi toisiaan. Tämä tapahtuu runojen ja tarinoiden kirjoittamisen avulla, kun osallistujat avaavat sisimpänsä. Runous ja tekstien tuottaminen ovat pysyviä jälkiä, jotka jäävät elämään. Jokaisen tarinan tai runon taustalla on ihminen.

Markku Hyypän (2013, 123) mukaan taide ja kulttuuri voi herättää elämyksiä, vaikka ne eivät välttämättä synnytä mitattavissa olevaa hyvinvointia ja terveyttä. Kulttuuri ja taide vaikuttavat yksilön sosiaaliseen pääomaan, joka perustuu siihen, että kulttuuri ja taide auttavat ihmisiä verkostoitumaan ja sitä kautta kokemaan yhteisöllisyyttä.

Hyypän (2013, 123) mukaan kulttuuriohjelmat ovat välttämättömiä, koska ne edistävät kulttuuripääomaa ja sen kautta yhteiskunnallisia myönteisiä vaikutuksia. Pirkolan (2016) mukaan kulttuurin avulla yhteisöllisyys nousee uudelle tasolle. Yleisö

kokee jotakin samaa, yhteisen hetken, joka vie elämässä eteenpäin. Kulttuurin keinoin voi ymmärtää elämää, koska se vaikuttaa piilotajunnan tasolle, läpi järkeilyn.

Kainulainen (2004, 81) toteaa puolestaan tutkimuksessaan kulttuuritapahtumien vahvuutena olevan alueen omaleimaisuuksiin perustuvat ominaisuudet. Esimerkiksi maaseudulla järjestettävät tapahtumat auttavat kaupunkilaisyleisöä irrottautumaan arjen olosuhteista paremmin, koska puitteet koetaan erilaisiksi kaupunkimaisemaan verrattuna.

4.2 Kulttuuritoiminnan järjestäminen Etelä-Pohjanmaalla

Seinäjoen kulttuuritoimi luo moniammatillista yhteistyötä eri tahojen kanssa, jonka tarkoituksena on tuottaa kulttuuripalveluita ikääntyneiden palveluasumisen piiriin sekä kotona asuville ikääntyneille. Kulttuurisen vanhustyön tavoitteena on saada taide ja kulttuuri osaksi ikääntyneiden palveluiden arkea, saada ikääntyneet osallisiksi yhteisöissä ja yhteiskunnassa ja ennen kaikkea mahdollistaa arvokas, sisältörikas vanhuus. (Seinäjoen kaupunki, [viitattu 19.6.2017].)

Seinäjoen kaupungin kanssa yhteistyössä toimii erilaisia sosiaali- ja terveysalan järjestöjä, joiden toimintaan on sisällytetty kulttuuria. Näistä esimerkiksi mainittakoon Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistyksen Kylille Kulttuuria toiminta. (Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys, 2017.)

Kolmannen sektorin eli yhdistysten, järjestöjen ja kerhojen rooli on yhä suurempi kulttuurin järjestämisessä ja sitä kautta sosiaalisen koheesion ylläpitäjänä. Nykyään yhä useammin kolmas sektori nähdään julkista sektoria täydentävänä voimana, jolla on laaja-alainen osaaminen sosiaali-, terveys-, kulttuuri- ja liikunta-alalla. Kolmannen sektorin toiminnasta osa on hanketyötä. Tulevaisuuden onnistuneen hanketyön edellytyksenä on hankkeiden toteuttaminen monikantaiselta pohjalta siten, että projektien läpivientiin osallistuu joukko yhteiskuntasektorin toimijoita: viranomaiset, yhdistykset ja yritykset. (Helander & Laaksonen, [viitattu 8.10.2017].)

Kainulainen (2004) tutkimuksessaan tuo esille kulttuuritapahtumien vaikutuksia paikalliseen aktiivisuuteen ja yhteistyöhön. Parhaimmillaan kulttuuritapahtumat voivat

toimia ikään kuin liikkeelle panevana voimana: saattaa alueen eri toimijoita yhteen ja sitä kautta kehittää paikallista toimintaa aktiivisemmaksi. (Kainulainen 2004,126.)

4.3 Arjen elämysmaailma koostuu kulttuurista

Arkielämän pienetkin asiat voivat heijastaa kulttuuria. Kulttuuri sisältää itseilmaisua yksilöllisesti. Vahvat elämykset, joita kulttuuri voi saada aikaan, saavat mielen liikkeelle, kuljettavat mielen maisemiin ja sitä kautta arjen yläpuolelle. Mielikuvitusta tulee ruokkia säännöllisesti, jotta mielikuvat pääsevät valloilleen. (Hyypä & Liikane 2005, 104–105.)

Arjen elämysmaailmaa voi ammentaa perinteisen kulttuurin, kuten kirjallisuuden, kuvataiteen, musiikin, elokuvien, teatterin ja tanssin, kautta. Lisäksi omien mieltymysten mukaan elämyksiä voi saada käsitöiden, lausunnan, valokuvauksen, arkkitehtuurin, keräilyn, askartelun, maisemoinnin, tekstiilitaiteen, sarjakuvien videotaitteen, sirkustaiteen, kulinariimin tai jokin muun luovan harrastuksen kautta. (Hyypä & Liikane 2005, 106.)

Arjen elämysmaailma luo hyvän elämän kokemusta. Naiset ovat jo kautta aikojen purkaneet kauneuden kaipuuta esimerkiksi käsitöiden avulla. Taiteen ja kulttuurin synnyttämien elämyksien ja esteettisyyden kokeminen ovat useille ihmisille hyvän elämän ehto ja edellytys. Toisille ne voivat olla mahdollisuus irrottautua arjesta ja kokea elämyksiä, toisille harrastusta tai ajanvietettä. Tärkeintä on vapaus ja mahdollisuus valita oma elämysmaailma riippumatta siitä, asuuko omassa kodissa tai hoitolaitoksessa tai ylipäättänsä elää elämäänsä toisten avun varassa. (Hyypä & Liikane 2005, 106–107.)

Kuormittavat omaishoitotilanteet kaipaavat rinnalleen eheyttäviä kokemuksia, joita voi ammentaa kulttuurista ja taiteesta. Myönteiset elämykset ja tunteet lisäävät terveyttä ja hyvinvointia. Kirjallisuus ja runous voivat tarjota lohdutusta ja antaa mahdollisuuden samaistumiseen.

Teatterissa ja konserteissa käyminen virkistävät omaishoitoperhettä, vaikka tapahtumien sovittaminen arkeen saattaa olla kohtuuttoman työlästä. Kirjoittamisen avulla

voidaan käsitellä ja pukea sanoiksi tunteita, vaikka ei kaikkea suoraan paljastaisikaan. Usein pelkkä prosessi itsessään auttaa kirjoittajaa käsittelemään tunteitaan. (Kotiranta & Purhonen 2011, 139–141.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Idea toiminnallisesta opinnäytetyöstämme syntyi ajatuksesta tarjota omaishoitoperheille virkistävä kulttuuritapahtuma, jonka avulla voimme välittää arvostusta ja kiitoksen heidän tekemästään tärkeästä työstä. Toiminnallinen opinnäytetyö syntyy usein toimeksiantajan kehittämistarpeesta tai -ongelmasta. Usein tutkimuksellinen tai kehittävä opinnäytetyön aihe voi löytyä työharjoittelun aikana. (Vanhanen-Nuutinen & Lambert 2005, 62.) Meillä kohderyhmän valintaan vaikutti oleellisesti kiinnostus omaishoitoperheiden hyvinvointiin, joka heräsi opiskelun aikaisissa työharjoittelujaksoissa. Valitsimme toiminnallisen opinnäytetyön, koska halusimme tehdä jotain konkreettista, joka edistää ikääntyneiden hyvinvointia ja arjessa jaksamista. Kohderyhmäksi valikoituivat omaishoitajat ja omaishoitoperheet, koska he ovat oleellisia toimijoita omien läheistensä kotona asumisen mahdollistamisessa. Tänä vuonna vietetään Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuotta. Ideaksi nousi kulttuuria sisältävän tapahtuman tuottaminen omaishoitoperheille Suomi 100 -juhlavuoden hengessä. Tapahtuman suunnittelusta kerromme luvussa 6.

Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata juhlallisen kulttuuritapahtuman suunnitteleminen ja toteuttaminen ikääntyneille omaishoitoperheille. Tavoitteena on osoittaa arvostusta omaishoitajille ja välittää kulttuuritapahtuman avulla kokemus siitä, että omaishoitajat tekevät merkityksellistä työtä ja arvostamme heitä. Tapahtuman avulla tuetaan omaishoitoperheiden verkostoitumista samassa elämäntilanteessa olevien kanssa. Keräsimme tapahtumassa palautetta osallistujilta. Palautteen avulla selvitämme, miten omaishoitajat kokivat tilaisuuden ja analysoimme, saavutimmeko asettamamme tavoitteet.

5.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tarkastelemme opinnäytetyössämme omaishoitajuutta ja omaishoitoperheen arkea ja kulttuurin vaikutusta hyvinvointiin. Yritämme selvittää, voimmeko ilmaista arvostusta omaishoitajille heidän tärkeästä työstään järjestämämme tapahtuman avulla sekä mahdollistaako kulttuuritapahtumaan osallistuminen irrottautumaan arjesta.

Tämä opinnäytetyö on kuvaus yhdestä, toteutetusta ikääntyneille suunnatusta tapahtumasta ja voi siten toimia eräänlaisena ohjenuorana vastaavien tapahtumien suunnittelussa. Tarkoituksena ei ole tehdä valmiita malleja tapahtuman suunnittelusta vaan kuvata järjestämämme tapahtuma suunnitteluvaiheesta arviointiin saakka. Asetimme opinnäytetyöprojektillemme seuraavat tavoitteet:

Strategiset tavoitteet:

- Järjestää ja toteuttaa kulttuurista sisältävää tapahtumaa ikääntyneiden tarpeiden huomioiden
- Omaishoiton ja omaishoitajuuden sekä kulttuurin vaikutuksiin tutustuminen teoretisoidun avulla
- Tapahtumaan osallistuu mahdollisimman monta omaishoitoperhettä Etelä-Pohjanmaan alueelta
- Luodaan tunnelmaltaan lämminhenkinen ja arvostava tapahtuma, jossa osallistujat voivat irtautua arjesta

Operatiiviset tavoitteet:

- Tapahtumaproessin aikataulussa pysyminen
- Tapahtumaproessin kuvaaminen
- Valita projektille soveltuvat yhteistyötahot

Kuvaamme projektin toteutusta peilaten yllä mainittuihin strategisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin (luku 6) ja toteutusvaihe on kokonaisuudessaan kuvattu luvuissa 7 ja 8. Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei perinteisesti esitellä tutkimuskysymyksiä eikä ongelmaa ellei opinnäytetyön aihe ole kehittämistarve, jolloin se vaatii selvityksen tekemisen jo aiheeseen perehtymisen ja sen toteuttamisen kannalta. (Vilka & Ayraksinen 2003, 30.) Meidän opinnäytetyössämme ei ole varsinaisia tutkimuskysymyksiä, mutta asetimme yllä mainitut tavoitteet, joihin peilaamme sekä teoriaa että tapahtuman toteutusta.

5.2 Tutkimusmenetelmä ja opinnäytetyön metodit

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa kuvataan käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä (Vilkka & Airaksinen 2003, 9). Opinnäytetyömme toiminnallinen osuus on tapahtuman järjestäminen. Toiminnallisten opinnäytetöiden lopullinen tuotos on konkreettinen tuote, kuten esimerkiksi ohjeistus, messuosasto tai tapahtuma. Siksi opinnäytetyömme raportoinnissa pyritään esittämään tapahtuman tavoitteet ja päämäärät. Lisäksi kerromme, miten nämä tavoitteet saavutimme. (Vilkka & Airaksinen 2003, 51.)

Opinnäytetyömme sisältää tavallaan kaksi päällekkäistä projektia, opinnäytetyöprosessin ja tapahtumaprocessin. Tapahtumaprocessin onnistumisen kannalta on hyvä, että tapahtuman suunnittelusta toteutukseen ja jälkimarkkinointiin on tarpeeksi aikaa, vähintään pari kuukautta. Ellei aikaa varata tarpeeksi, vaarana on, että tapahtuman toteutuksesta täytyy tinkiä ja laatu kärsii. (Vallo & Häyrinen 2016, 189.)

Tapahtumaprojektille tai -prosessille on ominaista, että siinä on kolme vaihetta: suunnitteluvaihe, toteutusvaihe ja jälkimarkkinointivaihe. Suunnitteluvaiheessa mukana ovat kaikki tapahtuman kannalta oleelliset henkilöt, joiden panosta tarvitaan projektin läpiviemiseksi. Suunnittelussa on ajateltava tapahtuma alusta loppuun sillä tavalla kuin haluaa sen todellisuudessa toteutuvan. Se auttaa huomioimaan pienetkin yksityiskohdat, jotka saattavat muodostua tapahtuman hidasteiksi. Suunnitteluvaihe vie eniten aikaa, riippuen tapahtuman koosta. Esimerkiksi tilat täytyy varata hyvissä ajoin. (Vallo & Häyrinen 2016, 191.)

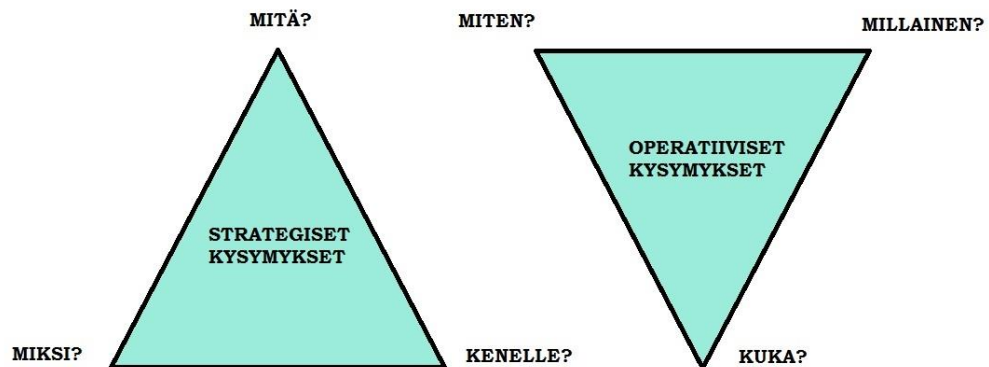
Toiminnallisissa opinnäytetöissä tulee huomioida kustannukset (Vilkka & Airaksinen 2003, 28). Tapahtumaa järjestettäessä erilaisia kustannuksia tuottavat esiintyjäpalkkiot, tilan vuokra, tarjoilut ja markkinointi. Näiden lisäksi on paljon muitakin välillisiä kustannuksia. Koska työssämme ei ollut toimeksiantajaa, joka näistä kustannuksista olisi vastannut, haimme ulkopuolista rahoitusta. Järjestämämme tapahtuma on osa Suomi 100 -vuotisjuhlan ohjelmaa, johon osallistuakseen täytyi tehdä kattava hakemus. Hyväksyminen ohjelmahankkeeksi Suomi 100 -ohjelmaan mahdollisti aluetuen hakemisen Etelä-Pohjanmaan liitolta.

Opinnäytetyömme toiminnallisen osuuden empiirinen aineisto koostuu tilaisuuden jälkeisestä palauteaineistosta, sen analysoinnista ja koko projektin kuvauksesta. Kysely toteutettiin informoituna kyselynä. Informoitu kysely tarkoittaa Hirsjärven (2000, 183) mukaan sitä, että tutkija osallistuu kyselylomakkeiden jakamiseen henkilökohtaisesti ja samalla informoi tutkimuksen tarkoituksesta ja vastaa esitettyihin kysymyksiin. Palauteaineiston analysoinnissa käytimme strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Avointen kysymysten tarkoituksena on saada kohderyhmän ääni kuuluviin ja täten niiden vastaukset kertovat vastaajan oman subjektiivisen kokemuksen esitetystä kysymyksistä. Palautteista saatu aineisto analysoitiin sisällön analyysillä, koska kysymyksemme olivat avoimia kysymyksiä ja teemoittelimme ne aihepiirien mukaan.

6 TAPAHTUMAN SUUNNITTELU JA JÄRJESTÄMINEN

Tapahtuman järjestäminen on prosessi, joka alkaa tapahtuman suunnittelusta edeten tapahtuman toteutukseen ja päättyen tapahtuman jälkimarkkinointiin. Tässä luvussa kerromme oman tapahtumamme suunnitteluvaiheesta. Ennen suunnitteluvaihetta on olemassa yleensä tarve tai idea tapahtumalle, jonka pohjalta suunnittelu aloitetaan.

Onnistuneen tapahtuman toteuttamiseksi on hyvä selvittää, mitkä ovat tapahtuman strategiset ja operatiiviset kysymykset (Kuvio 2). Strategiset kysymykset vastaavat siihen, miksi tapahtuma järjestetään ja mitä tapahtumalla halutaan viestiä. Kenelle se on tarkoitettu? Millaista tapahtumaa halutaan järjestää? Operatiiviset kysymykset puolestaan kertovat, miten tapahtumaprosessi etenee tarkemmin, miten tapahtuma järjestetään, tapahtuman sisältö ja vastuuhenkilöt. (Vallo & Häyrinen 2016, 121-128.)

Kuvio 2. Strategiset ja operatiiviset kysymykset. (Vallo & Häyrinen 2016, 121-125.)

6.1 Strategiset kysymykset

Ennen kuin aloimme suunnittelemaan tapahtumaa, pidimme ideointipalaverin 2.11.2016, jossa mietimme, millaista tapahtumaa olemme järjestämässä. Päätimme

sen, että työryhmänä toimimme me itse, opinnäytetyön tekijät. Palaverissa selvitimme vastauksia strategiaan kysymyksiimme (Kuvio 2).

Miksi?

Halusimme suunnitella ja toteuttaa omaishoitoperheille suunnatun tapahtuman. Tarkoituksena on tarjota osallistujille Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi kulttuurielämys. Tapahtumassa osallistujat voivat verkostoitua samassa elämäntilanteessa olevien kanssa ja näin kokea yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunnetta. Tarkoituksemme on toteuttaa tapahtuma, jonka avulla välitämme omaishoitajille kiitoksen ja arvostusta siitä tärkeästä työstä, jota he tekevät. Tavoitteena on omaishoitoperheiden arjesta irrottautuminen kulttuurin avulla ja hyvän olon tunteiden vahvistaminen.

Kenelle?

Omaishoitajat ovat merkittävässä roolissa ikääntyneiden kotona asumisen mahdollistajina ja täten ylläpitävät sosiaalisesti kestäväää Suomea. Omaishoidon kansantaloudellinen merkitys on suuri ja omaishoitajuus säästää paljon julkisia menoja. Mielestämme omaishoitajat ovat arvostuksen ansainneet ja tapahtuman avulla voimme antaa heille pienen kiitoksen. Omaishoitajat ovat olleet rakentamassa suomalaista yhteiskuntaa ja ovat kantava voima nykypäivänäkin säästään toimintansa avulla kuntien ja kaupunkien sosiaali- ja terveysmenoja. Tulevat sosiaali- ja terveysalan uudistukset lisäävät vastuuta kolmannelle sektorille, yhdistyksille ja läheisille. Omaishoitajat ja omaishoitoperheet ovat merkittävä osa tätä yhtälöä.

Rajasimme kohderyhmän ikääntyneisiin omaishoitoperheisiin siten, että hoidettava on 65 vuotta täyttänyt. Tavoitteena on saada tapahtuman teeman mukaisesti sata osallistujaa, joista suurin osa ikäihmisiä ja omaishoitoperheitä.

Pohdimme, miten tavoitamme osallistuvat omaishoitoperheet. Omaishoitoperheiden tavoittaminen saattaa olla haastavaa, koska yhteystietojen saaminen saattaa kariutua salassapitovelvollisuuden vuoksi. Päätimme ottaa yhteyttä Seinäjoen kaupungin Ikäkeskuksen omaishoidon asiakasohjaajaan ja muistikoordinaattoriin. Tämän lisäksi mietimme, mitkä omaishoidon kentällä toimivat yhdistykset tai järjestöt voisivat toimia yhteistyökumppaneinamme.

Mitä, missä ja milloin?

Valitsimme tapahtuman sisällön punaiseksi langaksi kulttuurin, taiteen ja musiikin. Omaishoidon arkisen kuormittavuuden vastapainona kulttuuri ja vuorovaikutus muiden vertaisten kanssa lisää hyvinvointia ja antaa elämyksiä ja täten kannattelee arkista jaksamista (Kotiranta & Purhonen 2011, 138). Valitsimme tapahtumalle nimeksi Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa. Se mielestämme kuvaa ytimekkäästi tapahtuman luonnetta.

Teimme kilpailutuksen tapahtuman tiloista ja tarjoiluista. Meillä oli kolme eri tarjousta ja valitsimme niistä edullisimman. Tapahtuman tilaksi valikoitui Haalitalo Nurmossa, koska se huokuu menneiden aikojen tunnelmaa ja oli tiloiltaan soveltuvien kaikilta osin. Koska osallistujat ovat ikääntyneitä, on otettava huomioon erityistarpeet. Fyysisen toimintakyvyn vajavuudet ja apuvälineiden käyttö täytyi huomioida. Haalitalolla on pyörätuoliluiska talon takaosassa, josta pääsee suoraan tilavaan aulatilaan. Haalitalo on tunnettu paikka lähiseudun asukkaille, koska se on aikaisemmin toiminut tanssilavana. Nykyään tila on Nurmon Alapää-Seura ry:n hallinnoima ja siellä järjestetään paljon erilaisia tapahtumia.

Tapahtuma-ajaksi valitsimme torstain 4.5.2017 klo 17–19. Valitsimme ajankohdan siksi, että tuolloin ei ollut tiedossa mitään muuta omaishoitoperheille suunnattua tapahtumaa, joka voisi vaikuttaa osallistujamäärään. Ajankohta oli tilojen vuokrauksen takia ihanteellinen, koska viikonloppuisin Haalitalo toimii usein perhejuhlien, esimerkiksi häiden pitopaikkana.

6.2 Operatiiviset kysymykset

Operatiivinen kolmio (Kuvio 2) kuvaa tapahtuman toteuttamista ja vastaa sisältöä ja käytäntöä koskeviin kysymyksiin (Vallo & Häyrinen 2016, 127). Tapahtumaprosessi sisältyy operatiiviseen suunnitteluun.

Miten?

Tavoitteenamme oli järjestää omaishoitoperheille kulttuuritapahtuma, jonka teemana oli arjesta irrottautuminen. Teemaan halusimme yhdistää Suomen 100-juhlavuoden. Tavoitteena oli hakea osaksi Suomi100 -ohjelmaa. Tapahtumaprosessi ja kaantui suunnitteluvaiheeseen, toteutusvaiheeseen ja arviointivaiheeseen. Meidän täytyi käyttää paljon aikaa suunnitteluun, jotta valitsemamme teema näkyisi koko tapahtuman ajan. Yhteistyökumppanit, sponsorit, Suomi 100 -ohjelma, rahoitus, markkinointi, riskit ja turvallisuus olivat tärkeitä osia tapahtuman toteutuksessa. Tapahtumaprosessista kerromme luvussa 7 lisää sen laajuuden vuoksi.

Millainen?

Tapahtuman sisältöä suunniteltaessa oli pohdittava, minkälaista ohjelmaa haluamme tarjota osallistujille. Toisaalta meidän täytyi myös miettiä yhtymäkohtia Suomen 100-juhlavuoteen. Tapahtumassa tulisi olemaan musiikkia, kuvataidetta ja runoutta. Tärkeä osa tapahtumaa olisi tarjoilu, koska suomalaiset ovat tunnetusti kahvikansaa. Mietimme millä keinoin saisimme tapahtuman tunnelman onnistumaan ja osallistujat viihtymään. Halusimme tarjota myös mahdollisuuden tutustua yhdistystoimintaan. Päätimme, että tapahtuman tunnelma tulee olla juhlava, mutta rento. Juhlallisuus välittää arvostuksen tunteita, mutta rento ja letkeä eteneminen vaikuttaa viihtyvyyteen. Meille oli tärkeää, että pystymme tarjoamaan osallistujille mahdollisuuden elämyksiin ja kokemuksiin kulttuurin avulla.

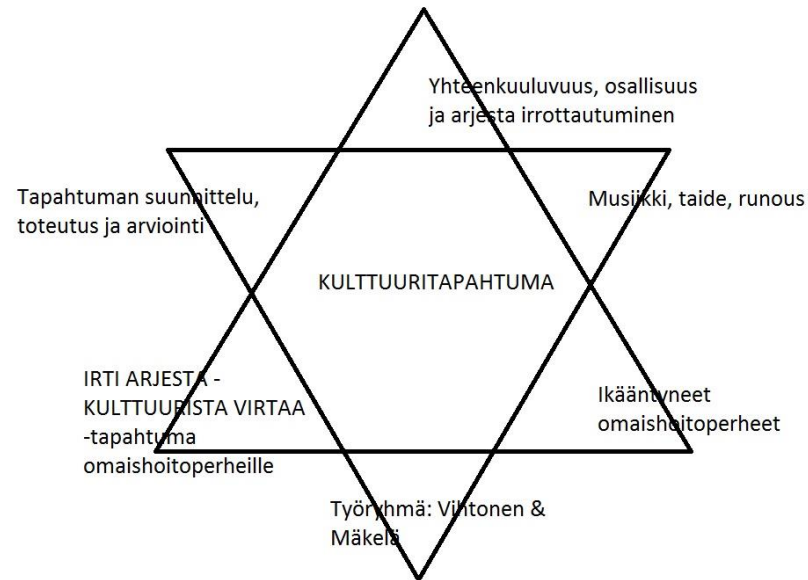
Kuka tai ketkä?

Tapahtuman vastuuhenkilöinä sekä isäntinä toimimme me itse, koska tapahtuma oli osa meidän opinnäytetyötämme. Projektilla ei ollut varsinaista projektipäällikköä vaan toimimme alusta loppuun työryhmänä jakaen vastuun tapahtuman onnistumisesta.

6.3 Onnistuneen tapahtuman malli

Onnistunut tapahtuma koostuu strategisten ja operatiivisten kolmioiden tasapainosta. Mikään kolmion osa ei saa olla toista vahvempi vaan jokaisen osa-alueen

tulee toimia tasalaatuisesti. Nämä kaksi tapahtuman suunnittelua kuvaavaa kolmiota asetetaan päällekkäin, ne muodostavat onnistuneen tapahtuman mallin (Kuvio 3). Suunnitteluvaiheessa näiden kolmioiden pohdinta auttaa pysymään, syventämään tai jopa löytämään teeman tai idean, ellei sellaista jo ole olemassa. (Vallo & Häyrinen 2016, 127.)

Kuvio 3. Onnistuneen tapahtuman malli (Vallo & Häyrinen 2016, 128.) mukaillen.

7 TAPAHTUMAPROSESSIN KUVAUS

7.1 Suunnitteluvaihe

Tapahtuman järjestämisen alkuvaiheessa ennen suunnitteluvaiheen alkamista mietitään siis tapahtuman tarkoitusta ja tavoitteita. Meidän suunnittelumme lähti ajatuksesta tarjota omaishoitoperheille tapahtuma Suomi 100-vuotisjuhlan hengessä. Jo alusta asti meille oli selvää, että kohderyhmänä ovat omaishoitoperheet, koska halusimme välittää heille tapahtuman avulla kiitoksen siitä tärkeästä työstä, jota he arjessaan tekevät. Tapahtuman avulla heille tarjoutuisi mahdollisuus irrottautua arjesta kulttuurin ja yhdessäolon avulla. Kohderyhmäksi muotoutui ikääntyneet omaishoitoperheet, koska geronomikoulutuksemme kohdentuu ikäihmisiin.

Strateginen suunnittelu lähti siis ideoinnista, ja projekti käynnistettiin kohderyhmän pohtimisella. Halusimme, että omaishoitoperheet osallistuvat omien mahdollisuuksiensa mukaan joko omaishoitaja yksin tai hoidettavan kanssa. Emme rajanneet myöskään perheenjäseniä pois kohderyhmästä.

Osana suunnitteluvaihetta kartoitimme mahdollisia tapahtuman tiloja ja teimme tarjouspyyntöjä tiloista ja tarjoiluista. Saatuamme vähän alkutietoa tilojen ja tarjoilujen kustannuksista, esiintyjien palkkioista ja muista kuluista teimme budjettilaskelman. Otimme selvää, millä tavoin tapahtumia voidaan rahoittaa ja selvitimme mahdollisuuttamme saada rahoitusta Etelä-Pohjanmaan liiton aluetukirahastosta. Päätimme hakea mukaan Suomi 100 -ohjelmaan. Tärkeä osa operatiivista suunnittelua oli miettiä, keitä yhteistyökumppaneita voimme pyytää mukaan tapahtuman toteuttamiseksi ja onnistumiseksi. Oleellista oli selvittää, miten tavoitamme kohderyhmämme mahdollisimman laajasti ja päädyimme ottamaan yhteyttä kunnallisiin, yksityisiin ja kolmannen sektorin toimijoihin.

Suunnitteluvaiheeseen kuului tapahtuman tulevan käsikirjoituksen pääpiirteiden pohtiminen ja mahdollisten esiintyjien kartoittaminen ja alustava varaaminen. Laadimme projektisuunnitelman osana tapahtuman suunnittelua. Tapahtuman suunnitteluvaihe oli aikaa vievin osuus. Suunnitteluvaihe aloitettiin hyvissä ajoin loppuvuo-

desta 2016, jolloin ensimmäiset ideointipalaverit pidettiin. Suunnittelu eteni projektisuunnitelman mukaisesti ja toteutusvaihe aloitettiin sitten, kun tieto Suomi 100 -ohjelmaan valinnasta varmistui 31.1.2017. Tapahtumasuunnittelu voidaan jakaa kolmeen osavaiheeseen: sisällön suunnitteluun, tekniseen suunnitteluun sekä kaupalliseen suunnitteluun (Kuvio 4). Tavoitteet ja tapahtuman sisällölliset osa-alueet ovat sisällön tuotantoa. Tekninen tuotanto pitää sisällään kaikki tapahtumapaikkaan liittyvät tekniset asiat, kuten esimerkiksi lupa-asiat, rakenteet, ympäristösuunnittelu ja aikataulutus. Kaupallinen tuotanto sisältää tapahtuman budjetoinnin, osatavoitteiden saavuttamisen ja arvioinnin, kohderyhmän, sponsori ja yhteistyökumppaneiden valinnan sekä markkinoinnin ja sosiaalisen median. (Vallo & Häyrinen 2016, 192-193.)

Kuvio 4. Tapahtumatuotannon suunnittelun vaiheet
(Vallo & Häyrinen 2016, 192-193.)

Tapahtuman sisältö muodostui musiikista, runoudesta, taiteesta ja tarjoilusta. Sisältöön kuului myös tervehdys kulttuuritoimelta ja Lakeuden Omaishoitajat ry:ltä. Yhteistyökumppanimme yksityiseltä sosiaalipalvelualalta tarjosi osallistujille mahdollisuuden verenpaineen ja verensokerin mittaamiseen.

7.2 Yhteistyökumppanit ja sponsorit

Onnistunut tapahtuma vaatii siis suunnittelua. Tapahtumatuotannon suunnitteluun kuuluu yhteistyökumppaneiden valinta ja mahdollisten sponsoreiden hankkiminen (Vallo & Häyrinen 2016, 193). Yhteistyökumppaneiden valintaan vaikutti tapahtumalle asetettujen tavoitteiden lisäksi oleellisesti myös kohderyhmän saavuttaminen.

Tapahtumasponsorointi on yleensä hyödyksi sekä tapahtuman järjestäjälle että sponsoreille. Sponsorointia voidaan toteuttaa mainostamalla tapahtumapaikalla sponsorin tuotteita tai palveluita, sponsori voi olla mukana tukemassa tapahtuman järjestämistä rahallisesti, tukemalla tapahtumaa tuotteiden välityksellä tai markkinoimalla tapahtumaa. (Vallo & Häyrinen 2016, 93–95.)

Yhteistyötahoiksi lähtivät Seinäjoen kulttuuritoimi, Seinäjoen Ikäkeskus, Lakeuden omaishoitajat ry, Debora Oy, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Seinäjoen Kulttuuripalvelut. Joista kaksi viimeistä toimivat rahoittajina projektissamme. Debora Oy kustansi tilavuokran sekä kutsujen kirjekuoret. Pieniin tavaralahjoituksiin lähtivät mukaan Ee-pee, Seinäjoen Keskusapteekki, Fysio2000, Hyllykallion lääkintävoimistelu, CM-Hius, Törnävän kukka ja Fazer.

7.3 Suomi 100 -ohjelma

Opinnäytetyönä toteutettava projekti Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa osui hyvään ajankohtaan: Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoteen. Haimme mukaan Suomi 100 -ohjelmaan, jossa perusedellytyksiksi oli määritelty seuraavat asiat:

Perusedellytykset. Kaikkien Suomi 100 -ohjelmaan valittavien hankkeiden tulee täyttää seuraavat perusedellytykset:

1. Kyse on erityisestä, itsenäisyyden juhlavuoteen liittyvästä tai sitä juhlistavasta hankkeesta kuten esimerkiksi tapahtumasta, tilaisuudesta, näyttelystä, teoksesta, kehitysprojektista, päätöksestä tai kampanjasta. Yhteyden juhlavuoteen tulee selvästi ilmetä hankkeen sisällössä. Hankkeet voivat liittyä laajasti elämän ja yhteiskunnan eri osa-alueisiin.

2. Hanke toteuttaa teemaa Yhdessä. Tämä voi toteutua hankkeessa esimerkiksi uudenlaisen yhteistyön, laajan osallistumisen sekä yhdessä

tekemisen kautta. Hanke voi vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä yhdistää kokemuksena monia erilaisia kohderyhmiä. Myös hankkeen sisältö voi kuvastaa Yhdessä-teemaa. Hanke ei voi olla poissulkeva tai syrjivä. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2016.)

Suomi 100 -ohjelmaan mukaan hyväksyminen mahdollisti alueellisen tai valtiollisen tuen hakemisen. Siitä kerromme lisää seuraavassa luvussa.

7.4 Tapahtuman rahoitus

Tapahtuman tarkoitus ei ollut saada tuloja, vaan se oli maksuton kaikille osallistujille. Projektissa tuli laatia tarkka talousarvio koko tapahtuman kuluille, millä tarkoitetaan mahdollisimman yksityiskohtaista arviota siitä, millaisia tuloja ja menoja sekä pitkäkestoisia investointeja tapahtuma vaatii. Pelkkä talousarvio ei kuitenkaan riittänyt, vaan tuli suunnitella myös rahoitussuunnitelma. Se antaa vastauksen siihen, milloin rahaa on suunniteltu tulevan ja milloin menevän, jotta tarvittavat ostot kyettiin tekemään ja kulut hoitamaan projektin aikataulun mukaisesti. (Ks. Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 64.)

Tapahtuman kulut koostuivat seuraavista:

- soveltuvat tilat
- tarjoilu
- viestintä: kutsut, mainokset, kirjeet, postimerkit
- tilojen somistus: kukat, pöytäliinat, koristeet, oheismateriaalit Suomi100 -ohjelmasta
- esiintyjien palkkiot: Kuoro
- taulujen esille laitto (vuokraus)
- äänentoisto
- arvontapalkinnot ja kukat esiintyjille

Haimme alueellista avustusta Etelä-Pohjanmaan liitolta kolmannessa ja viimeisessä aluetukihaussa 9.1.–10.2.2017. Ennen tuen myöntämistä hankkeen tai tapahtuman tuli olla hyväksyttynä valtakunnalliseen Suomi 100 -ohjelmaan. Hankkeen tuli täyt-

tää haussa ja ohjeissa määritellyt hakukriteerit. Avustushakemuksen ohessa tuli hakijoiden toimittaa liitolle päätös Suomi 100 -ohjelmaan hyväksymisestä, hankesuunnitelma ja kustannusarvio sekä rahoitussuunnitelma. Taloudellinen avustus myönnettiin 21.2.2017 työryhmälle Sarita Vihtonen ja Sirkka Mäkelä, Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa -tapahtumalle. (Etelä-Pohjanmaan Liitto 2016.)

Tapahtumallemme ei myönnetty täyttä hakemaamme avustussummaa, joten avustuksen jälkeen täytyi ideoitava uudestaan ja laskettava tapahtuman kuluja. Kilpailuimme tilat ja tarjoilut, minkä perusteella valitsimme edullisimman vaihtoehdon. Karoitimme vaihtoehtoja, mistä avustusta tällaiseen tapahtumaan voisi saada ja päädyimme hakemaan Seinäjoen kulttuuripalveluiden kohdeavustusta. Kohdeavustushakemus tehtiin sähköisesti ja siitä tuli ilmetä haettava summa, käyttötarkoitus ja muut saadut avustukset. Seinäjoen Kulttuuripalvelut myönsivät 28.2.2017 kohdeavustuksen Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa -hankkeellemme.

Avustuksien maksamisessa on erilaisia käytäntöjä. Etelä-Pohjanmaan liitto maksoi aluetuen kertasuorituksena sopimuksen allekirjoituksen jälkeen. Hankkeen päätyttyä tuli tehdä selvitys hankkeen toteutuksesta ja aluetukirahojen käytöstä. Tapahtuman kuitit tuli säilyttää ja liittää mukaan avustuksen käytön selvitykseen. Seinäjoen kulttuuripalvelut maksoivat kohdeavustuksen vasta saatuaan selvityksen avustuksen käyttömenoista tositekopioineen (Seinäjoen kulttuuripalvelut, [viitattu 18.7.2017]).

Kaikkia avustuksia ei maksettu kerralla, mikä teki tapahtuman järjestämisestä jossain määrin haastavaa, koska meillä ei ollut itsellämme alkupääomaa. Avustuksien käyttö tuli miettiä tärkeysjärjestyksessä. Esimerkiksi kutsujen kulut olivat etusijalla, että saamme tapahtumaan kutsuttua osallistujia. Sen jälkeen haimme saaduilla tositteilla Seinäjoen kulttuuripalveluilta kohdeavustusta erissä, että saimme itse tapahtuman järjestämiseen pääomaa.

7.5 Markkinointi

Tapahtuman markkinoinnin avulla saavutetaan kohdeyleisö (Iiskola-Kesonen 2004, 56). Opinnäytetyömme suunnitelman edetessä mietimme mahdollisia yhteistyökumppaneita, jotka olisivat hyödyllisiä tapahtuman markkinoinnin ja onnistumisen kannalta. Yhteistyötahoiksi halusimme mahdollisimman laajan verkoston kunnalliselta, yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta. Yhteistyökumppaneiden rooli oli jakaa tietoa tapahtumasta ja näin markkinoida tilaisuutta kohderyhmälle. Seinäjoen Ikäkeskuksen kautta olisimme tavoittaneet vain murto-osan ikääntyneistä omaishoitoperheistä. Heidän lähettämänsä tiedote omaishoitoperheille oli jo lähetetty tammi-kuussa, joten siihen meidän tapahtumakutsumme ei ehtinyt mukaan. Yhdistysten sekä järjestöjen saaminen yhteistyökumppaneiksi oli markkinoinnin kannalta erittäin hyvä asia. Heidän kauttaan tavoitimme paljon osallistujia.

Markkinointiin oli budjetoitu rahaa postimerkkejä ja kirjekuoria varten. Suunnitelimme kutsukirjeet ja mainosflyerit itse ja tulostimme ne (Liite 1.) Saimme kutsun laadintaan apua eräältä painoalan yrityksen työntekijältä, joka osasi auttaa kutsujen ulkoasussa. Suomi 100-ohjelmassa mukana olevat hankkeet ja tapahtumat saivat oikeuden käyttää Suomi 100-tunnusta materiaaleissaan. Tunnuksen käytöstä oli erilliset ohjeet. Ohjeissa määriteltiin tunnuksen sijainti julkaisuissa, koko ja taustavärien käyttö. Tunnusta ei saanut sijoittaa myöskään muiden logojen tai tunnusten läheisyyteen. (Suomi Finland 100-tunnus 2016.) Käytimme kutsuissa Suomi 100 -logoa, Seinäjoen kaupungin kulttuuritoimen logoa ja yhteistyökumppaneiden logoja. Lähetimme postitse kutsukirjeitä 160:lle omaishoitoperheelle. Omaishoitoperheiden osoitetietoja ei voitu luovuttaa meille salassapitovelvollisuuden vuoksi. Toimitimme kutsut valmiiksi postimerkeillä varustetuissa kirjekuorissa 7.4.2017 Lakeuden omaishoitajat ry:n työntekijöille ja he valitsivat omaishoitoperheiden osoitteet satunnaisotoksella. Kutsut veimme postiin samaisena päivänä.

Markkinoimme sosiaalisen median kautta Facebookissa luomalla erillisen tapahtumakutsun. Vaikka ikääntyneistä harva käyttää sosiaalista mediaa, niin tarkoituksena oli saada Facebookin kautta tapahtumaa näkyväksi ja tavoittaa esimerkiksi ikääntyneiden omaisia. Hyödynsimme geronomikoulutuksemme aikana muodostuneita verkostoja Seinäjoen Ikäkeskuksen, Debora Oy:n sekä Etelä-Pohjanmaan muistiyh-

distyksen kanssa. Verkostojen avulla saimme luotua kontakteja suoraan kohderyhmään kasvokkain. Tätä voidaan kutsua vuorovaikutusmarkkinoinniksi, jossa henkilö omalla käytöksellään markkinoi tapahtumaa ja luo mielikuvaa tulevasta tapahtumasta (Iiskola-Kesonen 2004, 57).

Laitoimme paikallisen Ilkka-lehden verkkosivujen ”vinkkipalstalle” tiedon tapahtumasta. Ilkka-lehden toimittaja otti meihin yhteyttä jo seuraavana päivänä, sillä tapahtuma herätti kiinnostusta. Ilkka-lehden toimittaja kävi haastattelemassa meitä Irti Arjesta - Kulttuurista Virtaa tapahtumasta ennakkoon ja näin saimme tiedotettua myös tätä kautta tapahtumasta suurelle yleisölle (Liite 2).

Ilmoittautuminen tapahtumaan tapahtui suurimmaksi osaksi puhelimitse ja muutama osallistuja ilmoittautui sähköpostitse. Koska kohderyhmämme koostui pääosin ikääntyneistä, mielestämme puhelinilmoittautuminen oli luontevinta. Ilmoittautumistilanteessa puhelimen välityksellä saimme luotua jo mukavan tunnelman, välitettyä tervetuloivotuksen ja vastattua mahdollisiin kysymyksiin tapahtumasta.

Omaishoitoperheitä ilmoittautui yhteensä 91 henkilöä määräaikaan mennessä. Tapahtumaan kutsuimme myös yhteistyökumppaneidemme edustajat.

7.6 Riskit ja turvallisuus

Projekteihin liittyy usein erilaisia riskejä. Huolellinen suunnittelu ja riskien kartoitus sekä arviointi vähentävät projektin aikana ilmeneviä haasteita. Riskienhallinta tukee projektin toteutusta, mutta riskienhallinnan liiallinen painottaminen jäykistää projektin etenemistä lisäten projektin ylimääräisiä varmistuksia. (Mäntyneva 2016, 132-133.)

Tapahtumaan liittyvät riskit voi jaotella monella tavalla. Yksi tapa on jaotella riskit asiaryhmittäin. Asiaryhmittäin jaottelu sisältää seuraavat asiat: Ympäristöriskit, asiakasriskit, sopimusriskit, aikatauluriskit, henkilöstö ja organisointiriskit, taloudelliset riskit, tekniikkariskit, imagoriskit ja turvallisuusriskit. (Kauhanen ym. 2002, 54.)

Soljuvan etenemisen kannalta tapahtumassa tulisi olla yksi vastuuhenkilö ja osallistujamäärältään isommissa tapahtumissa useampi vastuuhenkilö. Tapahtuman palvelupolkuun kuuluu tapahtuman etenemisen suunnittelu etukäteen. Tapahtuman sujuvan etenemisen kannalta olennaisia suunnitteluun kuuluvia asioita ovat pysäköintialue, vaatesäilytys, ohjaus, kahvitarjoilun toteutus, ohjelman eteneminen ja tapahtuman selkeä lopetus. (Vallo & Häyrinen 2016, 199-200.)

Suunniteltaessa yleisötilaisuutta täytyy ottaa huomioon muutamia lakeja ja asetuksia, jotka on suunniteltu turvaamaan sekä tapahtumaan osallistujia, tapahtuman järjestäjiä sekä ympäristöä. Pelastusasetuksen (5.5.2011/407) 3 § mukaan pelastussuunnitelma laaditaan tapahtumaan, jossa:

- arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä
- tapahtumassa käytetään avotulta, tulitteita, pyroteknisiä tuotteita taikka palo- tai räjähdysvaarallisia kemikaaleja
- tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta
- tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Meidän tapahtumassamme osallistujamäärä jäi alle 200 henkilön, joten pelastussuunnitelma laadittiin, mutta meidän ei tarvinnut ilmoittaa tapahtumasta pelastusviranomaisille tapahtuman vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Yleisötilaisuudesta tulee kokoontumislain (22.4.1999/530) 14 §:n mukaan tehdä kuitenkin kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille vähintään viittä vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Pelastussuunnitelma tulee toimittaa pelastusviranomaisille vähintään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkua.

Yleisötapahtuman luonne määrittää, mitkä luvat ovat tarpeellisia tapahtumassa. Jokaisessa tapahtumassa on kuitenkin tarpeen laatia toteutussuunnitelma mahdollisimman tarkasti, koska se vaaditaan usein liitteeksi haettaessa erilaisia lupia. Luvat haetaan aina kirjallisesti. (Kauhanen ym. 2002, 87.)

Seuraavassa on listaus niistä yleisimmistä luvista, joita yleisötapahtumissa on tarpeen:

- Elintarvikkeiden valmistus-, tarjoilu- ja myynti (vähintään 15 vrk ennen tapahtumaa) ympäristökeskuksen ympäristöterveysyksikölle

- Anniskelulupa
- Paloturvallisuus (paikallinen pelastustoimi, pelastussuunnitelma vähintään 14 vrk ennen)
- Melu, ympäristönsuojelu tai poliisiviranomainen
- Ulkomaalaiset palvelut/esiintyjät, ulkomaalaisvirasto, työministeriö, verovirasto
- Liikenne, poliisi ja rakennusvirasto
- Tekijänoikeudet, Gramex, Teosto, Kuvasto ja Kopiosto (Kauhanen ym 2002, 87-91.)

Haalitalolla oli oma poistumis- ja pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelma on laissa määritetty ja tulee löytyä jokaisesta yleisötilasta. Poistumistiet olivat Haalitalolla merkitty asiaankuuluvalla tavalla ja ne olivat esteettömät. Alkuseräilyväli-
neitä oli riittävä määrä, ja ne oli merkitty asiaan kuuluvalla tavalla.

Koska kohderyhmämme koostui pääasiassa ikääntyneistä, huomioimme tämän varautumalla mahdollisiin ensiapua vaativiin tilanteisiin. Meillä oli avustajina lähihoitajakoulutuksen käyneitä ja kaksi sairaanhoitajaa.

8 TAPAHTUMAPÄIVÄN KUVAUS

Tapahtuman toteutus käsittää kolme vaihetta: rakennusvaihe, itse tapahtuma ja purkuvaihe (Vallo & Häyrinen 2016, 198). Operatiivisissa tavoitteissa mainittu tapahtumaprosessin aikataulussa pysyminen vaati huomattavasti aikataulullista suunnittelua. Tapahtuman tarjoilut täytyi tilata ajoissa ja varmistaa, että catering-yritys valmistaa tarjoilut aikataulun mukaisesti. Tapahtumassamme oli yhtenä esiintyjänä taiteilija Seppo Kari. Hänen taidettaan varten hankittiin sermit ja sovittiin niiden hankimisesta. Arvontapalkintoja jouduimme odottamaan tapahtumapäivän aamuun saakka ja lisäsi kiireen tuntua jo valmiiksi hektiseen päivään. Emme voineet valmistella tiloja etukäteen, koska tilat olivat käytössämme vasta tapahtumapäivän aamuna. Äänentoisto toimitettiin paikalle yrityksen toimesta ja niiden käyttöön saatiin ohjeet ennen tilaisuuden alkamista.

Tapahtuman toteutusvaiheella tarkoitetaan sitä hetkeä, kun tapahtuman suunnitelmasta tulee totta. Tapahtuman onnistumiseen vaikuttavat monet pienetkin yksityiskohdat. Tapahtuman pohjalla tulee olla perusteellinen suunnittelu ja sen jälkeen suunnittelun mukainen toteutus. Toteutuksen onnistumiseen vaikuttavat tapahtuman ohjelma, esiintyjät, tilat ja teema. Tapahtuman toteuttamisessa erityisen tärkeää on tapahtuman rytmittäminen. (Vallo & Häyrinen 2016, 198, 203.)

Tapahtuman onnistumisen kannalta on merkittävää, että jokainen, joka työskentelee tapahtumassa, ymmärtää osuutensa ja oma roolinsa tapahtuman kokonaisuudessa. Saumaton yhteistyö ja tiedotus lisäävät tapahtuman onnistumista. (Vallo & Häyrinen 2016, 198–199.) Työryhmään kuuluivat meidän lisäksi joukko opiskelijoita, jotka auttoivat kulttuuritapahtumassa osallistuen käytännön tehtäviin.

8.1 Tapahtuman rakennusvaihe

Tilan vuokrasimme koko päiväksi, sillä järjestelyt oli aloitettava ajoissa. Haalitalo on esteetön ja soveltuu sen vuoksi apuvälineitä tarvitseville ikääntyneille. Talo on aikaisemmin ollut Haalin lava, jossa on järjestetty tansseja (Kuva 1). Valitsimme tilan

sen esteettömyyden, idyllisen maiseman ja tilavan parkkialueen vuoksi. Myös tilan edulliset vuokrakustannukset soveltuivat parhaiten budjettiimme.

Kuva 1. Haalitalo
(Alapää- Seura Nurmo ry, [viitattu 22.10.2017]).

Tilan asettelussa oli otettava huomioon ikääntyneiden mahdolliset apuvälineet, joten tilan kalusteet aseteltiin niin, ettei se ei ole liian ahdas. Varmistimme etukäteen minkälaisia teknisiä valmiuksia esitykset ja esiintyjät tarvitsevat. Kuoro ei tarvinnut mitään, vaan he käyttivät esiintyessään akustisia laitteita. Tapahtumaan tarvitsimme ainoastaan kaiuttimet ja kaksi mikrofonia puheita varten.

Haalitalon lavan (Kuva 2) puolella ei ole kokoaikaista lämmitystä, sillä lavan puoli soveltuu lähinnä kesäkäyttöön. Tämä aiheutti päänvaivaa, koska ajankohdan sää oli yllättävän kylmä ja tilassa ei ollut kuin 10 astetta lämmintä tapahtumapäivän aamuna. Olimme varautuneet siihen ja otimme kotoa sähköpattereita- ja puhaltimia mukaan, jotka asensimme tilaan heti aamulla.

Kuva 2. Haalin lava.

Ennen tilan kulissien ja rekvisiitan kuntoon laittamista haimme sovitusi kukat klo 10 Törnävän Kukasta, josta saimme ne lahjoituksena. Sen jälkeen haimme vuokratut taulusermit klo 10.30 Etelä-Pohjanmaan Maakuntamuseolta. Haimme muutamia arvontapalkintoja sponsoreilta.

Saimme tapahtuman valmisteluvaiheeseen apua Seinäjoen ammattikorkeakoulun geronomiopiskelijoilta. Olimme sopineet heidän kanssaan saapumisesta tapahtumapaikalle klo 11.30. Heidän saavuttuaan kävimme läpi heidän roolejaan tapahtuman rakentamisessa. Rakentamsvaiheeseen kuului pöytien ja tuolien kantaminen ja asettelu oikeille paikoilleen. Tila siistittiin lattiapinnoilta juhlakuntoon. Tila suunniteltiin mahdollisimman esteettömäksi ja pöytien väliin jätettiin riittävästi liikkumatilaa apuvälineitä käyttäville. Suunnittelimme pöytien järjestyksen ajatellen näkymää lavalle niin, että osallistujilla olisi paikasta riippumatta esteetön näköala. (Kuva 3.)

Kuva 3. Haalin pöytäjärjestys.

Yhtenä tapahtuman tavoitteena oli, että omaishoitoperheet voivat jakaa ajatuksia keskenään ja näin kokea yhteenkuuluvaisuuden tunnetta toistensa kanssa. Siksi teimme pöytäryhmistä suurempia, että verkostoituminen mahdollistuisi.

Juhlatila itsessään huokui historiaa. Emme halunneet muuttaa tilan tunnelmaa liiaksi. Siksi koristelimme pöydät hillitysti liinoilla ja pienillä kukka-asetelmilla (Kuva 4).

Kuva 4. Pöytäkoristeet.

Suomi 100 -julisteet koristivat sisäänkäyntiä ja aulatilaa (Kuva 5). Suomi100 -julisteet saimme Etelä-Pohjanmaan liitolta käyttöömmme tilojen koristelua varten. Tee-
man täytyi näkyä visuaalisesti tapahtumassa, koska ohjelmaan kuulumisen edellytti
sitä. Koristelimme ainoastaan kahvitarjoillussa käytettävän kattauspöydän sekä
tanssilavan puolella olevat pöydät. Muuten tilat olivat alkuperäisessä asussaan.

Kuva 5. Suomi100 -julisteet.

Haalitalo on toiminut tanssilavana jo vuosikymmeniä ja herätti osallistujissa muistoja ja keskustelua nuoruuden tanssireissuista Haalille. Haalitalon lavan keskellä tuki-puuna on yhä jäljellä alkuperäinen hirsi, johon eräs osallistujista mainitsi puumerkinsä raapustaneensa. Haalitaloa on jäljemmin paljon entisöity ja uudelleen rakennettu.

Tarjoilusta vastaava catering-yritys saapui aikaisin paikalle alkuvalmisteluja varten. Kahvikattauksen kokosimme ennakkoon niin valmiiksi, kuin oli mahdollista. Kahvikattauksessa kahviliinat olivat Suomi 100-juhlavuoden teeman liinoja (Kuva 6).

Kuva 6. Kahviastiasto.

8.2 Irti Arjesta – Kulttuurista Virtaa -tapahtuma

Tapahtuma järjestettiin suunnitelman mukaisesti Nurmon Haalitalolla 4.5.2017 klo 17–19. Paikalle saapui omaishoitoperheiden jäseniä 72. Kaikki ilmoittautuneet eivät saapuneet. Yhteistyötahojen edustajat, esiintyjät sekä avustajat mukaan lukien paikalla tapahtumassa oli noin 100 henkilöä.

Strategisten tavoitteiden mukaan toivoimme tapahtumaan osallistuvan mahdollisimman monta omaishoitoperhettä. Kutsussa emme rajanneet pois epävirallisia omaishoitajia eli heitä, jotka eivät saa omaishoidon tukea, vaan kutsumme oli tarkoitettu kaikille, jotka kokevat itsensä omaishoitoperheeksi. Toimintakyvyn rajoitteet ja hoidettavan sairaudet saattoivat rajoittaa joidenkin omaishoitoperheiden osallistumista kodin ulkopuolisiin tapahtumiin. Tapahtuma oli kuitenkin suunnattu omaishoitoperheille, joten pelko siitä, että muut kanssajuhlijat eivät ymmärrä erilaisia toimintakyvyn rajoitteita, oli turha. Lisäksi omaishoitajan kuormitusta vähennettiin informoimalla tapahtumassa saatavilla olevasta avusta. Tätä silmällä pitäen kutsussa oli mainittu, että paikalla on opiskelijoita, jotka avustavat tarvittaessa. Tarkoituksena oli madaltaa niiden omaishoitoperheiden osallistumiskynnystä, joilla oli toimintakyvyn rajoituksia.

Tapahtumapäivän aamu valkeni aurinkoisena. Tunnelma oli jännittynyt ja odottava. Olihan kyseessä pitkään ja hartaasti suunniteltu juhla. Aamun aikataulu oli kiivas-
tahtinen. Tarvikkeiden hakeminen, kukkien noutaminen, sermien kuljetus ja monet muut pienet seikat pitivät meidät liikkeessä.

Haalitalolle aamupäivällä saapuessamme täytyi organisoida monta eri asiaa ja jakaa tehtäviä geronomiopiskelijoille. Opiskelijoiden tehtävät liittyivät paikan juhlakuntoon saattamiseen, tarjoiluun ja liikenteenohjaukseen. Lisäksi he avustivat tarvittaessa vieraita. Pysäköintialueella opiskelijoiden tehtävä oli ohjata liikennettä. Heidän tehtävänään oli ohjata toimintakyvyltään rajoittuneet vieraat ajamaan suoraan Haalitalon takapihalle, jossa odotti opiskelija, joka avusti omaishoitajia hoidettavineen kulkemaan luiskaa pitkin sisälle. Olimme itse aulatilassa toivottamassa vieraat kädestä pitäen tervetulleeksi ja ohjasimme heidät vaatesäilytykseen. Vaatesäilytyksessä oli opiskelija avustamassa takin pois sekä ohjaamassa vieraat pöytiin. Seurasimme tapahtuman etenemistä koko ajan ja ohjeistimme muita avustajia.

Ensimmäiset vieraat saapuivat jo hyvissä ajoin, melkein tuntia ennen varsinaisen tapahtuman alkua. Samalla saapuivat myös esiintyjät, joiden kanssa kävimme ohjelman aikataulua läpi. Vieraat toivotimme tervetulleiksi kättelemällä heti aulassa ja ohjasimme heidät lavan puolelle istumaan. Tapahtuma alkoi toivottamalla osallistujat ja esiintyjät tervetulleiksi. Tapahtuman juonnosta vastasimme me, isännät. (Kuva 7) Esittelimme itsemme, kerroimme tapahtuman tarkoituksesta ja tapahtuman etenemisestä lyhyesti. Halusimme tuoda ilmi sen, että tapahtuma on osa Suomi 100-vuotisjuhlan ohjelmaa ja kunnianosoitus omaishoitoperheitä kohtaan. Meille molemmille tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen olivat kunnia-asia.

Kuva 7. Työryhmä Vihtonen & Mäkelä.

Tapahtumassa lyhyet puheenvuorot saivat yhteistyötahojen edustajat. Seinäjoen ikääntyvien kulttuurikoordinaattori Satu Kokkonen kertoi kuulumisia Seinäjoen kulttuuripalveluista. Seinäjoella kulttuurista vanhustyötä ja sen tarjontaa pidetään tärkeänä myös kotona asuville ikääntyneille. Lakeuden omaishoitajat ry:n Miisa Lamminen ja Anne-Maria Halmesmäki kertoivat tervehdyksensä yhdistyksen toiminnasta ja ajankohtaisista asioista. Lakeuden omaishoitajat ry. pyrkii edistämään omaishoitoperheiden asemaa Etelä-Pohjanmaan alueella. Erilaiset projektit ja hankkeet pyrkivät tarjoamaan ohjausta, neuvontaa, koulutusta ja vertaistukea omaishoitoperheille. (Lakeuden Omaishoitajat ry, [viitattu 25.10.2017].)

Mikko Teppo Debora Oy:stä kertoi yrityksen toiminnasta. Debora Oy on suomalainen kotiin tuotettavia sosiaali- ja terveystalvuuja tarjoava yritys (Debora Oy, [viitattu 25.10.2017]). Yrityksen edustaja Mikko Teppo kertoi omaishoitajien vapaan sijaishoidon mahdollisuuksista sekä seniorisiivouksesta. Yhteistyötahojen edustajilla oli tapahtumassa infopisteet, joissa sai tutustua yhteistyökumppaneiden toimintaan. Yhteistyökumppaneiden puheenvuorojen jälkeen oli aika nauttia musiikista.

Pirja-kuoro esiintyi akustisesti (Kuva 8). He esittivät kotimaisia kappaleita, kuten Nocturne, On suuri sun rantas autius, Laulu perunoiden kiehuessa, One Finnished Swedish moment, Kuuleeko yö, Vain rakkaus sekä Sininen ja valkoinen. Kappalevalinnat suunniteltiin yhdessä kuoron kanssa kohderyhmälle ja tapahtuman juhluvuoden teemaan sopiviksi. Osallistujat nauttivat kuoron esityksestä ja jopa lauloivat mukana tuttuja kappaleita.

Kuva 8. Pirja-kuoro esiintyy.

Kuoron jälkeen alkoikin jo kahvihammasta kolottaa. Tarjosimme vieraille kahvin kanssa täytekakkua, suolaista piirakkaa ja Fazerin sinisiä konvehteja tapahtuman hengessä (Kuva 9). Kaikki tarjoilut saivat kiitosta ja itsekin söimme palaset kakkua.

Kuva 9. Kahvitarjoilu.

Kahvitarjoilun lomassa sai jonottaessa tutustua taiteeseen. Aulatilaan olimme rakentaneet Seppo Karin taiteesta taidenäyttelyn. Taidetta sai ihastella koko tapahtuman ajan. Myös itse taiteilija oli vastaamassa teoksiin liittyvissä kysymyksissä. Taiteilija Seppo Kari valitsi tilaisuuteen sopivat teokset, jotka ilmensivät suomalaisuutta. Teoksista oltiin kiinnostuneita ja ne puhuttelivat ihmisiä. Varsinkin taiteilijan teos omasta isoäidistään puhutteli osallistujia ja kuvasti mielestämme upeasti vanhuuden kauneutta (Kuva 10).

Kuva 10. Taiteilija Seppo Kari.

Kahvituksen jälkeen ohjelma jatkui runon lausunnalla. Marja-Leena Mäkelä (Kuva 11) luki otteita runoteoksista sekä esitteli kirjallisuutta, joka soveltuu ikääntyneille. Irja Mäki-Latvala lausui oman runonsa aiheesta: Omaishoitajuus. Irja itse on toiminut omaishoitajana vuosia ja runo kuvasikin hyvin tunteita ja mielteitä omaishoitajuudesta. Taisipa muutama silmäkulmakin kostua. Marja-Leenan lausumat runot olivat kepeämpiä, lähes humoristisia ja saivat hymyn huulille. Marja-Leena valitsi runot sillä perusteella, että ne sopisivat kohderyhmälle ja olisivat ohjelman kevyempää antia.

Kuva 11. Marja-Leena Mäkelä runoilee.

Saimme tapahtumaa varten arvontapalkintoja sponsoreilta ja arvoimme tapahtuman loppupuolella osallistujien kesken tuotepalkintoja. Arvontapalkintoina oli siivouslahjakortti, kuntosalikortteja, hiustuotteita, ihonhoitotuotteita ja S-ryhmän lahjakortti. Arvontapalkintojen kautta halusimme tuoda omaishoitoperheiden arkeen piristystä sekä helpotusta esimerkiksi siivouslahjakortin avulla.

Tapahtuman loppuvaiheessa lausuimme päätössanat. Kiitimme osallistujia, yhteistyökumppaneita sekä esiintyjä. Esiintyjille, joille emme maksaneet rahallista korvausta, annoimme kiitoskukat halauksien kera. Lopuksi toivotimme hyvää ja turvallista kotimatkaa. Väsymys hektisestä päivästä ja illasta oli käsinkosketeltava. Puristimme viimeiset voimamme ja aloimme purkamaan tapahtumaa. Mielessä kuitenkin oli kiitollisuus siitä, että saimme kiitoksia ja osallistujista huokui tyytyväisyys koko tapahtuman ajan. Olimme onnistuneet.

8.3 Tapahtuman purkuvaihe

Tapahtuman lopuksi huolehdimme tilojen siistimisestä ja käyttämiemme pöytien ja tuolien purkamisesta. Kiitimme opiskelijoita heidän tärkeästä työpanoksestaan tapahtuman hyväksi. Meidän tuli tyhjentää Haalitalolta kaikki tuomamme tavarat ja siivota tilat seuraavia käyttäjiä varten. Purkuvaiheeseen voidaan sisällyttää myös

tapahtuman palaute. Saimme puhelimitse muutamia yhteydenottoja, joissa kiitettiin hyvästä tapahtumasta ja keuhuttiin ohjelman sopivuutta. Kiitimme vielä jälkikäteen opiskelijoita ja yhteistyökumppaneita tavatessamme heitä muissa työkuvioissa. Palautteen keräämisestä ja analysoinnista kerromme seuraavassa luvussa.

Purkuvaiheeseen kuuluu itsearviointi. Kävimme tapahtumaprosessia sekä tapahtumapäivää läpi ja mietimme missä onnistuimme ja missä olisi voinut tehdä toisin.

9 KULTTUURITAPAHTUMAN ARVIOINTI

9.1 Palautteen kerääminen

Palaute tapahtumasta kerättiin kulttuuritapahtuman loppuvaiheessa tapahtumaan räätelöidyllä palautelomakkeella (Liite 3). Vastausprosentin nostamiseksi kirjallinen palaute on hyvä kerätä tapahtumassa, jolloin kaikki on vielä hyvin muistissa ja vastaaminen vaivatonta (Vallo & Häyrinen 2016, 225). Palautelomake koostui sekä avoimista kysymyksistä että vaihtoehtokysymyksistä. Kysymykset laadimme niin, että palaute antaa kuvan tapahtuman onnistumisesta ja tavoitteiden toteutumisesta (Vallo & Häyrinen 2016, 225).

Kysyimme palautelomakkeessa asuinpaikkakuntaa, mielipiteitä tapahtuman sisällöstä ja arvostuksen tunteen kokemisesta. Halusimme tietää, kokevatko omaishoitoperheet saavansa riittävästi tietoa kunnan järjestämistä kulttuuritapahtumista ja mielipidettä siitä, järjestetäänkö niitä tarpeeksi. Palautekyselyssä oli vapaan palautteen mahdollisuus.

Halusimme, että mahdollisimman moni osallistujista vastaa palautekyselyyn. Kysyessä olivat ikääntyneet omaishoitoperheet, joten oli huomioitava se, että kaikki eivät välttämättä kykene antamaan kirjallisesti palautetta tai palautetta ollenkaan. Palautteen antaminen oli vapaaehtoista. Jokainen sai vastata nimettömästi. Päädyimme siihen, että omaishoitoperheet saivat halutessaan vastata yhdessä.

Asetimme palautelomakkeet erilliselle pöydälle, arvontalipukkeiden viereen. Huomasimme melkein heti, että vain vähäinen joukko otti palautelomakkeen. Teimme suunnitelmaan muutoksen ja lopulta jaoimme palautelomakkeita pöytiin ja annoimme riittävästi aikaa vastata kysymyksiin. Samalla tiedotimme, että palautteen tarkoitus on selvittää omaishoitoperheiden kokemuksia tapahtuman onnistumisesta sekä kokemuksia omaishoitoperheille suunnattujen tapahtumien riittävydestä.

9.2 Palautelomakkeen antia

Kaikkien palautekyselyyn vastanneiden mielestä tapahtuma oli onnistunut. Halusimme tietää, onnistuimmeko välittämään arvostuksen tunteen osallistuneita omaishoitoperheitä kohtaan ja auttoiko tapahtuma heitä irrottautumaan arjesta. Suurin osa omaishoitoperheistä oli sitä mieltä, että he kokivat arvostusta tapahtuman aikana ja arjesta hetkellinen irrottautuminen kulttuurin avulla onnistui. Tunnelmaa keuhuttiin hyväksi esimerkiksi seuraaviin sanoin:

”Auttoi irrottautumaan arjesta, kun saa vertaistukea saman kokeneilta.”

”Mukava tunnelma tuntuu hyvältä.”

”Sopivan rento ilmapiiri.”

”Piristävää nimenomaan näin viikolla. Enemmän tällaisia iltamatyyppisiä tapahtumia niin kuin ennen vanhaan.”

Osallistujat kokivat, että eivät saa tarpeeksi tietoa kotikuntiansa alueella tarjottavista kulttuuritapahtumista. Omaishoitoperheille suunnattuja tapahtumia koettiin olevan vähän ja niitä voisi järjestää lisää.

Palautelomakkeessa oli myös vapaan palautteen osuus, johon sai halutessaan kirjoittaa ruusuja ja risuja tapahtumasta. Palaute oli pääosin positiivista, mutta kehitettävääkin löytyi.

Olemme teemoitelleet vapaan palautteen toteutukseen, sisältöön, tunnelmaan ja tekniikkaan (Taulukko 1). Ne kuvastavat parhaiten tapahtumamme palautteen aiheita. Palautteen analysoinnista kerromme lisää luvussa 10.

Toteutukseen poimimme ne asiat, jotka kuvaavat tapahtuman tiedotusta, ohjelman sujuvuutta ja tarjoilua. Tapahtuman tiedotukseen oltiin tyytyväisiä ja artikkeli Ilkka-lehdessä tavoitti myös osallistujia. Ohjelman pituus ja sujuvuus olivat sopivia. Tämän kaltaisissa tapahtumissa on tärkeää, että ohjelmanumerot eivät ole turhan pitkiä, yleisön mielenkiinto säilyy silloin paremmin. Tarjoilua kiiteltiin monessa palautteessa ja olimme itsekin hyvin tyytyväisiä valitsemaamme catering-yritykseen.

Sisältöön liittyvät palautteet koskivat tapahtuman ohjelmaa. Kuoro oli yleisön mielestä loistava ja kappalevalinnat onnistuneita. Tapahtuman esiintyjät, puhujat ja taiteilijan työt olivat asianmukaisia kohdeyleisöä ajatellen. Onnistunut tapahtuma luo muistoja, joka palautteistakin nousi esiin.

Tunnelman osalta osallistujat antoivat palautetta rennosta ja välittömästä ilmapiiristä. Voidaan siis päätellä, että esiintyjävalinnat sekä juonnot välittivät kiireettömän ja mukavan tunnelman kaikille osallistujille. Oli mukava huomata, että vertaistukea oli tarjolla ja osallistujat pääsivät tapaamaan tuttujaakin.

Tekniikan osalta saimme hieman risuja. Tiloissa ei ollut kuulovammaisia ajatellen induktiosilmukkaa. Taustamelu ja huono akustiikka vaikuttivat kuunteluolosuhteisiin heikentävästi. Onneksemme kuoro halusi laulaa ilman mikrofoneja, joten ääni esityksen aikana oli hieman mukavampaa kuunnella. Juontajien ja puhujien ääni olisi saanut olla hieman selkeämpää ja hitaampaa. Ongelma voi osaltaan johtua äänen- toistosta.

Taulukko 1. Palautetta tapahtumasta.

Toteutus	<p>"Tapahtumapaikan valinta hyvä. Hyvä tarjoilu."</p> <p>"Tilaisuus hyvin tiedotettu, ohjelma sopiva, hyvä tarjoilu."</p> <p>"Tasokas tilaisuus, ei turhan tärkeä. Lisäksi hyvän pituinen."</p> <p>"Laulukuoro oli loistava, puheet sopivan lyhyitä. Risut ei kuulu tähän tapahtumaan, se oli loistavasti järjestetty."</p>
Sisältö	<p>"Hyvä esittely järjestöistä, Ohjelma monipuolista, Kaikki järjestetty hyvin, parkkipaikka, tilan sisustus/pöydät, kuorossa hyvä ohjelma."</p> <p>"Flikat lauloo komiasti."</p> <p>"Tosi yllättävän monipuolinen, vaivalla ajatuksin tehty, lauluryhmä tasokas"</p> <p>"Oli ihanaa kuunnella. Saa nauttia muistoissa pitkään!!"</p>

	"Asianmukaista ohjelmaa. Mukavaa, kun runsas osallistujamäärä. Auttoi irrottautumaan arjesta, kun saa vertaistukea saman kokeneilta."
Tunnelma	"Välitön ilmapiiri ja vetäjät, hyvä kuoro." "Hyvä tunnelma ja paljon tuttuja." "Ihanan virkistävä ja rento tapahtuma." "Hyvä tapahtuma. Jää hyvät muistot. Kiitos!" "Mahtavaa nähdä "ns.tuttuja".
Tekniikka	"Äänentoisto kaikuva, kuulolaitteilla vaikea saada selvää." "Hieman selkeämpää puhetta kun hieman huonokuuloisiakin"

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön aiheena oli kulttuuritapahtuman suunnittelu ja järjestäminen ikääntyneille omaishoitoperheille. Tarkoituksenamme oli hyödyntää aikaisempaa teoriatieta omaishoitoperheen arjesta ja kulttuurin vaikutuksesta hyvinvointiin. Opinnäytetyötämme voi kuvailla toiminnalliseksi kehittämistehtäväksi. Esittelemme tässä luvussa tekemiämme johtopäätöksiä tapahtuman suunnittelusta ja toteutuksesta sekä reflektioimme käytettyä tietoperustaa empiriaan.

Tavoitteenamme oli suunnitella ja toteuttaa omaishoitoperheille kulttuuritapahtuma, jonka avulla välitimme kiitoksen omaishoitoperheille heidän tärkeästä panoksestaan läheistensä kotona asumisen mahdollistajina. Kulttuuritapahtuman avulla halusimme tarjota mahdollisuuden irrottautua arjesta. Työn teoriaosuudessa kerroimme mikä on opinnäytetyömme yhteiskunnallinen tausta. Omaishoito siirtää hoivavastuuta läheisille ja omaisille. Toisaalta kotiin tuotettavien palveluiden kriteerit ovat tiukentuneet ja arki omaishoitoperheessä pyörii hoidettavan sairauden ja tarpeiden ympärillä. Arjen rutiinit auttavat toisaalta jaksamaan, mutta kuormittavat osaltaan omaishoitajaa. Omaishoitajien voimavarojen tukeminen on tärkeää ja eriarvoisuuden poistaminen omaishoitajien väliltä lisää tunnetta siitä, että omaishoitoperheet voivat kokea osallistuvansa yhteiskunnan toimintaan.

Vertaistuki ja yhteisöllisyys lisäävät omaishoitoperheiden jaksamista ja siksi kohdeyhmä muodostui kokonaisuudessaan ainoastaan omaishoitoperheistä. Luvussa 3.2 kerroimme omaishoitoperheen arjesta, jossa hoidon sitovuus ja kotoa hetkeksi pois lähtemisen merkitys korostuu. Meidän tapahtumaamme kutsuttiin omaishoitoperheitä emmekä rajanneet pois mahdollisuutta osallistua ilman hoidettavaa. Joillekin omaishoitoperheille kodin ulkopuolisiin toimintoihin osallistuminen voi olla hoidettavan kanssa erityisen vaikeaa. Pelko siitä, että sairaus tai toimintakyvyn väjyys leimaa hoidettavaa, riittää usein siihen, että on helpompi jäädä kotiin ja välttää haastavia tilanteita. Kuitenkin yhteinen ajanviette lisää hoidettavan vireystilaa ja mielihyvää, joka pitää arjen sujuvana ja rauhallisempana (Sointu 2016, 159). Myös omaishoitajalle itselleen on tärkeää vertaistuki ja kulttuurin kokeminen, koska ne antavat toivoa sairauksien ja muiden arjen vastoinkäymisten vastapainoksi.

Kulttuurin vaikutus hyvinvointiin ei rajoitu pelkästään yksilön sisälle vaan tarjoaa mahdollisuuden yhteisöllisyyden kokemukseen. Luvussa 4.1 taiteen ja kulttuurin merkityksestä kerroimme, miten esimerkiksi musiikki ja taideteokset voivat vapauttaa piileviä tunteita. Tapahtumassamme runous herätti iloa ja naurua osallistujissa, se oli osuvaa ja huumoripitoista. Kuoron esitys herkisti ja tempaisi osallistujat mukaansa, mikä ilmentyi jopa yhteislauluna. Taiteilija Seppo Karin esittelemät taideteokset virittivät visuaalisia mielikuvia ja visioita, erityisesti hänen isoäitiään esittävä teos puhutti. Kulttuuri aktivoi havainnoimaan ja herättää keskustelua muiden osallistujien kanssa.

Saimme tavoitettua suuren määrän omaishoitoperheitä, tilaisuudessa oli yhteensä 72 omaishoitoperheen jäsentä. Markkinointi oli siis onnistunutta ja osallistujien lukumäärä lisäsi juhlan tuntua. Tunnelma oli palautteiden mukaan lämmin ja viihtyisä. Esiintyjät saivat kiitosta ja valitsemamme kuoro oli erityisen pidetty. Omaishoitoon ja omaishoitajuuteen tutustuminen auttoi ymmärtämään kohderyhmän arkea. Kohderyhmän arjen tunteminen auttoi tapahtuman suunnittelun lisäksi esimerkiksi siinä, että hankimme tilaisuuteen tarpeeksi avustajia omaishoitajien tueksi. Valitsemamme kulttuurisisältö tapahtumaan tuki omaishoitoperheiden viihtymistä. Tunnelma pysyi koko tapahtuman ajan sisällöllisesti mielenkiintoisena. Ohjelman monipuolisuus auttoi osallistujia keskittymään eikä rauhattomuutta esiintynyt. Voidaan ajatella, että esiintyjävalinnat olivat onnistuneita. Musiikki viritti osallistujat entisaikojen tunnelmiin ja sai laulamaan tuttuja lauluja mukana.

Prosessina tapahtuman järjestäminen vaatii aikaa, jota käytimme ehdottomasti eniten suunnitteluvaiheeseen. Ajan käyttäminen suunnitteluvaiheessa näkyi tapahtuman onnistumisena. Yhteistyökumppanien valinta oli onnistunut. Lakeuden Omaishoitajat ry oli tärkeä kumppani jo tapahtuman alkuvaiheessa, kun saimme heidän kauttaan tavoitettua osallistujia. Yhteistyötahot olivat omaishoidon kentällä melko tunnettuja, joka varmasti lisäsi meidän tapahtumamme uskottavuutta. Suomi 100 -ohjelman osaksi pääseminen lisäsi tapahtuman juhlavuutta. Suomi 100 -ohjelmaan pääseminen ei ollut itsestäänselvyys, vaan se vaati yksityiskohtaisen selvityksen siitä, mitä olemme toteuttamassa ja miten hankkeemme pystyy vastaamaan ohjel-

maan liittymisen vaatimukseen. Tapahtumastamme tehtiin ennakoartikkeli paikalliseen Ilkka-sanomalehteen. Lehtiartikkelin avulla saimme näkyvyyttä sekä omaishoitajille, että tulevalle tapahtumallemme.

Opinnäytetyömme ei ollut perinteinen tutkimuksellinen työ. Silti mielessämme on aiheita jatkotutkimukseen. Olisi hyödyllistä selvittää, kuinka kulttuurin keinoin omaishoitajuutta voidaan tukea sekä kodeissa että kodin ulkopuolella. Hyödynnetäänkö sosiaali- ja terveysalan käytännön työssä kulttuuria ja tarjotaanko sitä riittävästi ikääntyneille? Lisäksi meitä kiinnostaisi tietää, käytetäänkö kulttuuria siten, että se on aistittavissa monipuolisesti. Mielestämme olisi tärkeää, että kulttuuria olisi tarjolla kaikille iästä ja toimintakyvystä riippumatta. Kulttuurin tarjonta ei saisi rajoittua cd-levyjen kuunteluun päiväsaikoina. Vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia tulisi olla.

Seuraavassa luvussa pohdimme koko opinnäytetyöprosessia ammatillisen kehittämisen näkökulmasta ja arvioimme kriittisesti tekemäämme valintojamme projektin aikana.

11 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena on näyttää omat osaamisalueet ja opiskelun aikana hankittu ammattiosaaminen. Kuitenkaan ei kannata hylätä aihetta pelkästään siksi, että se voi sisältää osa-alueita oman koulutuksen ulkopuolelta. Tärkeämpää on miettiä, millä tavoin voi ratkaista eteen tulevat ongelmat. (Vilka & Airaksinen 2003, 24.) Opinnäytetyö oli haastava, mutta samalla mahdollisuus oppia asioita oman koulutusalamme ulkopuolelta. Omassa työssämme hyödynsimme sekä aikaisempaa tietämystä että opiskelun aikana hankittua osaamista. Tapahtumaprosessi sisälsi meille paljon uusia asioita. Tapahtumajärjestämiseen liittyvät vaiheet olivat oppimiskokemuksena tarpeellisia, koska tulevassa geronomin ammatissa hankeosaaminen ja hankerahoitusten hakeminen voivat kuulua työnkuvaan. Opinnäytetyömme kautta pääsimme osaksi Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa, joka oli meille molemmille todella tärkeä saavutus. Saimme osaltamme mahdollistaa meille tärkeän kohderyhmän, omaishoitoperheiden juhlallisen kulttuuritapahtuman.

Ammatillinen kasvu geronomiksi huipentuu opinnäytetyön tekemiseen. Geronomiosaamisen ammatilliset kompetenssit näkyivät työssämme koko prosessin ajan. Opinnäytetyössämme sovelsimme gerontologista tietoa ja osaamista ymmärtäen omaishoitoperheiden yksilöllisyyden ja elämäntilanteen sekä historian vaikutuksen heidän arkeensa. Omaishoitajuus on yhteiskunnallemme tärkeä osa kasvavien sosiaali- ja terveysmenojen hallinnassa. Kotona asumisen mahdollistaminen ja ikääntyneiden ihmisarvoisen elämän turvaaminen on oleellista omaishoitajuudessa. Se sisältää sekä omaishoitajan ja hoidettavan toimintakyvyn, osallisuuden ja toimijuuden näkökulmat. Tapahtumamme suunnittelussa otimme huomioon ikääntyneiden toimintakyvyn vajavuudet ja suunnittelimme tapahtuman esteettömäksi. Se on osamonalaista arviointiosaamista, jota varmasti tulevassa ammatissamme hyödynnämme. Ohjausosaaminen geronomin kompetensseista näkyi työssämme siten, että pyrimme tapahtumamme avulla lisäämään ikääntyneiden omaishoitoperheiden terveyttä ja hyvinvointia kulttuurin keinoin. Kuitenkaan yksittäinen tapahtuma ei voi lisätä hyvinvointia kuin hetkellisesti, mutta on omiaan lisäämään arkeen virkistystä ja vaihtelua. Toivomme, että työmme avulla saimme tuettua omaishoitoperheitä heidän arjessaan ja herätettyä muidenkin toimijoiden mielenkiintoa kohderyhmää koh-

taan. Lainsäädännöllistä osaamista kartutimme tutustumalla omaishoitajuuteen liittyviin lakeihin ja erilaisiin kehittämisohjelmiin. Ehkä tärkein geronomin kompeten-seista, jotka työhömmе liittyy, on johtamis-, kehittämis- ja laadunhallintaosaaminen. Opinnäytetyömme oli toiminnallinen kehittämistyö ja projektiluonteinen. Se sisälsi itsensä johtamista, organisointia, suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Tarvit-simme neuvottelu-, tiedotus- ja ohjaustaitoja toteuttaessamme tapahtumaa. Toi-mimme koko tapahtumaprojektin ajan eettisesti, emme esimerkiksi tallentaneet osallistujien osoitetietoja, nimiä ja kunnioitimme osallistujien ja yhteistyökumppanei-den asemaa.

Kriittisesti tarkasteltuna projektimme palautelomakkeiden kysymysten muotoilua olisi pitänyt miettiä tarkemmin. Palautelomakkeiden kysymykset olivat ehkä ohjaa-via, koska kysymyksemme olivat muotoa: Koitteko? Tämä ohjaa vastaamaan lyhy-esti kyllä/ei, eikä anna välttämättä puolueetonta näkökulmaa vastaajalle. Toisaalta kysymykset auttoivat pysymään aiheessa ja vastaajille annettiin mahdollisuus selit-tää pidemmin omaa vastaustaan. Palautelomakkeiden analysointivaiheessa kä-vimme kaikki lomakkeet läpi ja koostimme vapaasta palautteesta teemoittelun. Niissä oli valittuna sekä risut että ruusut tapahtumasta. Kaiken kaikkiaan tapahtu-man onnistuminen oli monen tekijän summa. Suunnitteluvaiheessa meidän olisi pi-tänyt paremmin varautua säähän, koska tapahtumapäivää edeltävänä iltana meille tuli kiire hankkia lisälämmittimiä juhlatilaan. Aina on parantamisen varaa ja itse ta-pahtuman osalta mielestämme onnistuimme. Markkinoinnin osalta jätimme hyödyn-tämättä Etelä-Pohjanmaan liiton hallinnoiman kulttuurikalenterin, emmekä ehtineet paneutua ilmoittamaan tapahtumastamme siellä. Se olisi varmasti lisännyt näky-vyyttä. Lisäksi Suomi 100 -ohjelman verkkosivuille olisi kannattanut mainostaa ta-pahtumaa, mutta aikaresurssien vähäisyyden vuoksi se jäi laittamatta. Onnek-semme saimme tapahtumaa markkinoitua muulla tavoin.

Palautteiden perusteella tapahtuma onnistui todella hyvin. Kehitettävää olisi ollut äänentoiston suhteen, koska tiloissa ei ollut äänentoistosilmukkaa kuulolaitteita käyttäviä varten. Tällainen asia kannattaa huomioida järjestettäessä tilaisuuksia isommalle yleisölle ja suuremmissa tiloissa. Kuoro halusi esiintyä ilman äänentois-tolaitteita, mikä palveli kaikkia kuulijoita ja loi autenttisen äänimaiseman soveltuen tilaisuuden tunnelmaan erinomaisesti.

Tapahtumaan osallistui tavoiteltu määrä omaishoitoperheitä. Usein ikääntyneille suunnatut tapahtumat jäävät osallistujamäärältään vähäisiksi. Markkinointi toteutetaan usein paikallislehtien tapahtumapalstojen ja järjestöjen omien ilmoitusten kautta. Voidaanko ajatella, että ikääntyneet toivoisivat henkilökohtaisempaa markkinointia heille suunnatuista tapahtumista? Tapahtumista tiedottaminen saattaa jäädä tavoittamatta suuren joukon ihmisiä, ellei heillä ole lähipiirissä aktiivisesti osallistuvaa henkilöä. Tähän voisi olla ratkaisuna se, että esimerkiksi omaishoitoperheiden kanssa yhteistyössä toimivat kotiin tuotettavien palveluiden henkilökunta tai palveluohjaajat toimittaisivat vaikkapa kuukausittain esitteitä tapahtumista.

Painetut ja postitse perinteiseen tapaan lähetettävät tapahtumakutsut ovat yhä harvinaisempi tapahtumamarkkinoinnin muoto. Yleisimmin tällaiset kutsut lähetetään, kun kyseessä on erityisen juhlallinen tilaisuus. (Vallo & Häyrinen 2016, 158.) Sosiaalinen media ja sähköpostilla lähetetyt kutsut eivät vielä ole hyvä keino tavoittaa ikääntyneitä.

Tilaisuuden onnistuminen on monen tekijän summa ja suunnittelussa riskienhallintaan paneutuminen auttaa ennakoimaan tapahtuman toteutusvaiheen haasteita. Hyvä suunnittelu takaa paremman lopputuloksen. Kaikkea ei voi kuitenkaan etukäteen suunnitella ja olisikin aina hyvä varautua äkillisten tilanteiden varalta.

Onnistuimme mielestämme hyödyntämään olemassa olevia verkostoja sosiaali- ja terveysalan toimijoiden ulkopuolelta. On mielestämme tärkeää yhdistää kulttuuria sosiaali- ja terveysalan työhön. Kulttuuri tukee ikääntyneiden hyvinvointia ja arkea. Täytyy rohkeasti rikkoa rajapintoja eri toimijoiden välillä ja osata hyödyntää eri toimijoiden ammattitaitoa yhteisen hyvän eteen.

Oppimiskokemuksena opinnäytetyö oli kokonaisuudessaan meille molemmille todella opettavainen. Hankkimaamme osaamista voimme varmasti hyödyntää tulevaisuudessa geronomin työssämme.

Mielestämme omaishoidon kehittämistarpeet keskittyvät arjen tukemiseen. Sijaishoito ja kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tukeminen kotiin sekä kodin ulkopuolisen osallisuuden mahdollistaminen on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Ikääntyneiden määrän kasvu lisää tarvetta omaishoidolle. Omaishoidon eriarvoisuus toivottavasti tulevaisuudessa poistuu, ja omaishoidon tuki on sama kunnasta riippumatta.

Lisäksi ennaltaehkäisevän työn osuutta täytyy lisätä. Arjessa eteen tulevien ongelmien ja varsinkin omaishoitajuuden alkuvaiheen tukeen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Toivomme, että tulevaisuudessa eri alojen toimijat hyödyntävät tarjolla olevia hankerahoituksia ja resursseja omaishoitoperheiden hyväksi. Tapahtumamme oli ainutkertainen, mutta toivottavasti omaishoitoperheille järjestetään vastaavia tilaisuuksia kulttuurin keinoin jatkossakin.

Halusimme suomentaa tähän loppuksi runon, jonka on kirjoittanut Rosalyn Carter (Goodreads Inc 2017):

”Maailmassa on olemassa vain neljänlaisia ihmisiä. Heitä, jotka ovat olleet omaishoitajia. Heitä, jotka ovat tällä hetkellä omaishoitajia. Heitä, jotka tulevat olemaan omaishoitajia. Ja heitä, jotka tulevat tarvitsemaan omaishoitajaa.”

LÄHTEET

A 5.5.2011/407. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta.

Aadlandsvik, R. 2007. Education, poetry, and process of growing old. [Verkkoleh-tiartikkeli]. Educational Gerontology 33, 665-678. [Viitattu 20.10.2017]. Norja: Bergen. Saatavana Ebsco-tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.

Alapää-Seura Nurmo ry. Ei päiväystä. [Valokuva]. Seinäjoki: Alapää-Seura Nurmo ry. [Viitattu 22.10.2017]. Saatavana: <http://www.haalitalo.fi/>

Andersson, S. 2007. Kahdestaan kotona. Tutkimus vanhoista pariskunnista. Hel-sinki: Stakes.

Anttonen, A. 2009. Hoivan yhteiskunnallistuminen ja politisoituminen. Teoksessa: A. Anttonen, H. Valokivi & M. Zechner. (toim.) Hoiva – Tutkimus, politiikka ja arki. Tampere: Vastapaino, 54–98.

Dahlström, E. 1987. Everyday-Life Theories and Their Historical and Ideological Contexts. Teoksessa: U. Himmelstrand (ed.) The Multiparadigmatic Trend in Sociology. Almqvist & Wiksell. Uppsala. 93–114.

Debora Oy. Ei päiväystä. Etusivu. [Verkkosivu]. Helsinki: Debora Oy. [Viitattu 25.10.2017]. Saatavana: <https://www.debora.fi/>

Emden, J. & Lampikoski, K. 2011. Elä luovasti!: Ikääntyneen valttikortit: Koke-musta, ymmärrystä, elämäntaitoa, aikaa itselle. Suomentaja Marja Lampikoski. Helsinki: WSOY.

Etelä-Pohjanmaan liitto. 17.3.2016. Suomi 100 -juhlavuoden aluetuki haettavissa. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan liitto. [Viitattu 18.7.2017]. Saata-vana: <http://www.epliitto.fi/tiedotteet/suomi-100--juhlavuoden-alue-tuki-haetta-vissa2>

Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys ry. Kylille Kulttuuria-toiminta. [Verkkosivu]. Yli-härmä: Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys ry. [Viitattu 14.9.2017]. Saatavana: <http://www.anvianet.fi/muistiyhdistys/index.php?page=kylille-kulttuuria-toiminta>

Goodreads Inc. 2017. Rosalyn Carter – Quotes. [Verkkosivu]. United States: San Francisco. [Viitattu 7.11.2017]. Saatavana: https://www.goodreads.com/author/quotes/3866938.Rosalyn_Carter

Helander, V. & Laaksonen, H. Ei päiväystä. Järjestötoiminnan tietopalvelu – Jär-jestö- ja yhdistystoiminta: Suomalainen kolmas sektori. [Verkkoartikkeli]. Hel-sinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. [Viitattu 8.10.2017]. Saatavana:

http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto- ja_yhdistystoiminta/suomalainen_kolmas_sektori

- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita., 6 uud. p. Helsinki: Tammi.
- Hyyppä, M.T. & Liikanen, H-L. 2005. Kulttuuri ja terveys. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hyyppä, M.T. 2013. Kulttuuri pidentää ikää. Helsinki: Duodecim.
- Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi, kuinka? : Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Helsinki: Suomen liikunta ja urheilu.
- Julkunen, R. 2008. Kuka vastaa läheisistämme? Teoksessa: P. Lipponen. (toim.) Rakas velvollisuus – Omaishoitajan arjen haasteet. Helsinki: Kirjapaja, 214–242.
- Kainulainen, K. 2004. Elämyksistä elinkeinoja: Kulttuuritapahtumien paikallistaloudelliset merkitykset maaseutukunnille ja kaupungeille. Seinäjoki: Helsingin yliopisto.
- Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Vantaa: WSOY.
- Kehusmaa, S. 2014. Hoidon menoja hillitsemässä: Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus. [Verkköjulkaisu]. Helsinki: Kelan tutkimusosasto 2014. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 131. [Viitattu 20.09.2017]. Saatavana: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/135650/Tutkimuksia131.pdf?sequence=4>
- Kela. 2013. Kela tarjoaa yhteistä kuntoutusta omaishoitajille ja omaisille. [Verkköjulkaisu]. Helsinki: Kansaneläkelaitos. [Viitattu 6.10.2017.] Saatavana: <http://www.kela.fi/-/kela-tarjoaa-yhteista-kuntoutusta-omaishoitajille-ja-omaisille>
- Kirsi, T. 2004. Rakasta, kärsi ja kirjoita. Tampere: Tampere University Press.
- Kivelä, S-L. & Vaapio, S. 2011. Vanhana tänään: Kohtaavatko tiedot, suositukset ja arkipäivän kokemukset toisensa ikääntyneiden ja vanhusten hoidossa ja palveluissa?. Helsinki: Suomen Senioriliike.
- Kotiranta, T. & Purhonen, M. 2011. Kulttuurin ja taiteen mahdollisuudet omaishoitajan hyvinvoinnin tukemisessa. Teoksessa: M. Kaivolainen, T. Kotiranta, E. Mäkinen, M. Purhonen & M. Salanko-Vuorela. (toim.) Omaishoito. Tietoa ja tukea yhteistyöhön. Helsinki: Duodecim, 103–142.

- Kröger, T. 2009. Hoivapolitiikan rajanvetoja. Teoksessa: A. Anttonen, H. Valokivi & M. Zechner. (toim.) Hoiva – Tutkimus, politiikka ja arki. Tampere: Vastapaino, 99–125.
- Kurki, L. 2008. Innostava vanhuus. 2. p. Helsinki: Finn Lectura.
- L 22.4.1999/530. Kokoontumislaki.
- L 2.12.2005/937. Laki omaishoidon tuesta.
- L 511/2016. Laki omaishoidon tuesta annetun lain muuttamisesta.
- Lakeuden omaishoitajat ry. Ei päiväystä. Yhdistys. [Verkkosivu]. Seinäjoki: Lakeuden Omaishoitajat ry. [Viitattu 25.10.2017]. Saatavana: <http://www.lakeudenomaishoitajat.fi/yhdistys/>
- Mikkola, T. 2009. Sinusta kiinni – tutkimus puolisoahoivan arjen toimijuuksista. Helsinki: Diak. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 21.
- MOT. 2017. Kielitoimiston sanakirja. [Verkkosivu]. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. [Viitattu 10.10.2017]. Vaatii käyttöoikeuden.
- MTLH ry. Ei päiväystä. Järjestön esittely. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Maaseudun Terveys- ja lomahuolto ry. [Viitattu 2.11.2017]. Saatavana: <http://www.mtlh.fi/fi/J%C3%A4rjest%C3%B6n%20esittely/>
- Mäntyneva, M. 2016. Hallittu projekti: Jäntevästä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen. Helsinki: Kauppakamari.
- Omaishoitajat- ja läheiset -liitto ry. Ei päiväystä. Omaishoitajien tuetut lomat. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry. [Viitattu 6.10.2017]. Saatavana: <https://omaishoitajat.fi/omaishoitajalle/omaishoitajien-tuetut-lomat/>
- Pernaa, M. 2015. Omaishoitaja – Näkymättömän työn tekijä. [Verkkoartikkeli]. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 19.10.2017]. Saatavana: <https://tesso.fi/artikkeli/omaishoitaja-nakymattoman-tyon-tekija>
- Pirkola, S. 2016. Taide vie elämässä eteenpäin. [Verkojulkaisu]. Suomen Mielen-terveysseura. [Viitattu 17.6.2017]. Saatavana: <http://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/hyvinvointi/kulttuuri/taide-vie-el%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4-eteenp%C3%A4in>
- Salmi, M. 2004. Arkielämä kokoaa yhteen työn ja perheen. Teoksessa: M. Salmi & J. Lammi-Taskula (toim.) Puhelin, mummo vai joustava työaika. Helsinki: STAKES, 11–28.

- Seinäjoen kaupunki. Ei päiväystä. Kulttuurinen vanhustyö. [Verkkosivu]. Seinäjoki: Seinäjoen kaupunki. [Viitattu 19.6.2017]. Saatavana: <https://www.seinajoki.fi/kulttuurijaliikunta/kulttuuripalvelut/kulttuurinenvanhusty.html>
- Seinäjoen kulttuuripalvelut. Ei päiväystä. Kohdeavustus. [Verkkosivu]. Seinäjoki: Seinäjoen kaupunki. [Viitattu 18.7.2017]. Saatavana: <https://www.seinajoki.fi/kulttuurijaliikunta/kulttuuripalvelut/avustuksetjapalkinnot/kohdeavustus.html>
- Shemeikka, R., Buchert, U., Pitkänen, S., Pehkonen-Elmi, T. & Kettunen, A. 2017. Omaishoitajien tarvitsemat tukitoimet tehtävässä selviytymiseen. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 37. Saatavana: http://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/37_Omaishoitajien+tarvitsemat+tukitoimet+teht%C3%A4v%C3%A4ss%C3%A4+selviytymiseen.pdf/1da2c441-abd8-4a2f-a6ef-666ab8d48d7a?version=1.0
- Sointu, L. 2016. Hoiva suhteessa. Tutkimus puolisoaan hoivaavien arjesta. [Verkkojulkaisu]. Tampere: Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Väitöskirja. [Viitattu 15.10.2017]. Saatavana: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99617/978-952-03-0190-3.pdf?sequence=1>
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2014. Kansallinen omaishoidon kehittämissuunnitelma. Työryhmän loppuraportti. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: STM. [Viitattu 2.10.2017]. Saatavana: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116146/URN_ISBN_978-952-00-3483-2.pdf?sequence=1
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2016. Kuntainfo: Omaishoidon tuen hoitopalkkiot vuonna 2017. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: STM. [Viitattu 22.11.2017]. Saatavana: http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kuntainfo-omaishoidon-tuen-hoitopalkkiot-vuonna-2017
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2017. Kärkihankkeet ja säädösvalmistelu. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: STM. [Viitattu 14.4.2017]. Saatavana: <http://stm.fi/hankkeet>
- Sotkanet. 2015. Tilasto- ja indikaattoripankki. [Verkkosivu]. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvointin tutkimuskeskus. [Viitattu 20.10.2017]. Saatavana: <https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=sy4Pt9Y1BAA=®ion=s07MBAA=&year=sy4rAwA=&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.0-SNAPSHOT&buildTimestamp=201709141202>
- Suomi Finland 100 -tunnus. 2016. Graafinen ohjeisto. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. [Viitattu 25.10.2017]. Saatavana: http://suomifinland100.fi/wp-content/uploads/2016/09/SuomiFinland100_Tunnus_Ohjeisto_Elokuu2016.pdf

- Tikka, P.K. 2017. Omaishoitaja, huolehdi myös itsestäsi! [Verkkoartikkeli]. Helsinki: Kansaneläkelaitos. [Viitattu 6.10.2017]. Saatavana: <https://elamassa.fi/pirjo-k-tikka/omaishoitajien-kuntoutuskurssi/>
- Tikkanen, U. 2016. Omaishoidon arki. Tutkimus hoivan sidoksista. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Väitöskirja. [Viitattu 2.7.2017]. Saatavana: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/160970/omaishoi.pdf?sequence=3>
- Tilastokeskus. 2015. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 6.6.2017]. Saatavana: http://www.stat.fi/til/vaenn/2015/vaenn_2015_2015-10-30_tie_001_fi.html
- UNESCO. Ei päiväystä. Unescon kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 14.10.2017]. Saatavana: http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_fi.pdf
- Vallo, H. & Häyrinen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus: Tapahtumamarkkinointi ja tapahtumien järjestäminen. 5. uud. p. Helsinki: Tietosanoma.
- Vanhanen-Nuutinen, L. & Lambert, P. 2005. Hankkeesta julkaisuksi. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

LIITTEET

Liite 1. Kutsukirje

Liite 2. Ilkka-lehden artikkeli

Liite 3. Palautelomake

LIITE 1. Kutsukirje

HYVÄ OMAISHOITOPERHE!

Haluamme kutsua teidät omaishoitoperheille suunnattuun juhlatilaisuuteen: Irti Arjesta -Kulttuurista virtaa, Nurmon Haalitalolle **4.5.2017 klo 17-19**. Kohderyhmänä ovat yli 65-vuotiaat omaishoitajat ja omaishoidettavat (myös he, jotka eivät saa omaishoidon tukea). Tilaisuuteen voi osallistua yhdessä omaishoidettavan kanssa tai halutessaan yksin. Juhla toteutetaan osana Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa.

Suomi on hyvä maa. Juhlitaan satavuotiasta yhdessä. Juhlavuoden tunnelma syntyy tuhansista pienistä ja suurista teoista ja elämyksistä. **Yhdessä** koemme unohtumattoman juhlavuoden. Omaishoitoperheet ovat tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa ja haluamme tarjota teille arvokkaasta työstä pienen kiitoksen yhdessäolon merkeissä.

Tapahtumassamme esiintyvät Sorjan pikkukuoro Pirja, runoesitys kirjailija Marja-Leena Mäkelä, taidetta esittelemässä taiteilija Seppo Kari ja lisäksi puheenvuoroja ajankohtaisista aiheista. Tilaisuudessa tarjolla kahvit suolaisen ja makean kera. Lisäksi mahdollisuus verenpaineen ja verensokerin mittaukseen mittauspisteellä Deboran tarjoamana.

Tapahtuman yhteistyökumppaneita ovat Seinäjoen Kaupunki/Kulttuuritoimi, Lakeuden Omaishoitajat ry, Debora Oy, SeAmk, Etelä-Pohjanmaan liitto, Suomi 100-alueverkosto ja Eepee.

Tilana Haalitalo on esteetön ja sopii myös apuvälineitä käyttäville. Tapahtumassa on mukana opiskelijoita, jotka avustavat tarvittaessa.

Mahdolliset ruoka-aineallergiat ja ilmoittautumiset kahvitarjoiluun vuoksi, pyydämme ilmoittamaan **26.4.2017** mennessä sähköpostilla irtiarjesta.kulttuuri@gmail.com

tai puhelimitse: xxx xxx xxxx (Sarita) tai xxx xxx xxxx (Sirkka)

Paikkoja rajoitetusti.

Tervetuloa!

Geronomiopiskelijät Sarita Vihtonen ja Sirkka Mäkelä

KULTTUURI
s e i n ä j o k i

Lakeuden
Omaishoitajat ry

SeAMK

tiä

Omaishoitajat ovat merkittäviä kotona asumisen mahdollistajia

Geronomiopiskelijät järjestävät ainutlaatuisen juhlan ikääntyneille omaishoitoperheille Haali-talolla.

SUOMI 100

HANNU LUSA
SEINAJOKI

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa geronomeiksi opiskelevat Sirkka Mäkelä ja Sarita Vihtonen ovat joulukuussa työn ohessa osana oppinäjetyönään ainutlaatuista juhlaa eteläpohjalaisille ikääntyneille omaishoitoperheille.

Maksuton ”Tri arjesta-kulttuurista virtaa” -niminen juhlailtaisuus järjestetään Nurmon Haali-talolla toukokuun 4. päivänä Suomi100-juhlavuoden kunniaksi.

Juhlat on tarkoitettu yli 65-vuotiaille omaishoitajille ja -hoitettaville ja myös heille, jotka eivät saa omaishoidon tukea. Tilaisuuteen voivat osallistua kaikki omaishoitajat joko yhdessä omaishoitettavien kanssa tai yksin. Näin he pääsevät välillä irtautumaan arjesta, Mäkelä vinkkaa.

Tapahtumassa on mukana Seinäjoen ammattikorkeakoulun muitakin opiskelijoita, jotka avustavat vieraita tarvittaessa. -Tilaa Haali on esteetön ja se sopii myös apuvälineitä käyttäville. Tavoitteemme on saada mukaan sata henkilöä. Yhdessä voimme näin kokea juhlavuoden unohtumattoman elämyksen.

Omaishoitajat ovat seinäjokelaisten monimuoto-opiskelijoiden mukaan merkittävä osa suomalaista yhteiskuntaa ja tärkeitä kotona asumisen mahdollistajia.

-Haluamme tarjota heille pienen kiitoksen heidän arvokkaasta työstä ja tuottaa samalla heille hyvää oloa. Samalla haluamme tukea heidän sosiaalista kassakäytöstään kulttuurin ja vertaistuen avulla, Mäkelä kertoo.

Omaishoitajien työ saattaa olla Vihtosen mukaan välillä erittäin raskasta työtä henkisestikin.

-Se riippuu ihan omaishoitettavan tilanteesta ja siitä mi-

Seinäjokelaiset geronomiopiskelijät Sirkka Mäkelä (vas.) ja Sarita Vihtonen kutsuvat kaikki Etelä-Pohjanmaan kukaist omaishoitoperheet juhlimaan Haali-talolle Suomi100-juhlavuoden kunniaksi. KUVA: KARI LOFHELM

ten hoitaja työn kokee. Varmasti monilla omaishoitajilla tunteet vaihtelevat arjessa esimerkiksi erilaisine pelkoineen.

Hänen mukaansa työ vaatii omaishoitajalta monenlaisia voimavaroja.

-Se vaatii myös vertaistukea ja omia harrastuksia, jotta saa välillä ladattua omia akkujaan.

Vanhustyön asiantuntijoko- si keskuksessa valmistuva kaksikko on suunnitellut juhla joulukuusta asti.

-Emme ole aikaisemmin järjestäneet näin mittavia juhlia. Se on vaatinut meitä yhdessä paljon perehtymistä aiheeseen, kohderyhmään ja rahoitukseen, Mäkelä sanoo.

Vihtosen mukaan juhlien järjestäminen yhdessä on ollut arvokasta pääomaa tulevaisuuteen.

-Kyllä tähän kannatti ryhtyä ehdottomasti. Tästä on oppinut tosi paljon siitä mitä pitää ottaa huomioon ikääntyneiden kanssa, Vihtonen iloitsee.

Juhlien ohjelmassa on Vihtosen mukaan niin suomalaisuuteen liittyvää musiikkia, runoja kuin taidetakin, jotka kaikki on suunniteltu juhlavuoden hengessä.

-Tapahtumassa musiikkia esittää Sorjan pikkuryhmä Pirja. Runoja kertoo aiheesta joulilla Marja-Leena Mäkelä ja

omia teoksia esittää taiteilija **Seppo Kari**.

Lisäksi juhlissa on mahdollisuus myös tanssia ja mitata oma verenpainne ja verensokeri.

Tapahtuman yhteistyökumppaneina ovat Seinäjoen kaupunki/Kulttuuritoimi, Etelä-Pohjanmaan liitto, Suomi100 -alueverkosto, Lakeu-

den Omaishoitajat ry, Debora Oy, Seamk ja Epeee, joista kolme ensin mainittua ovat olleet päärahhoittajina.

Lisätietoja juhlista saa osoitteesta: irtarjesta.kulttuuri@gnail.com, jonne pitää ilmoittaa 24. huhtikuuta mennessä.

Surukiitokset

Lämmin kiitos Teille kaikille, jotka kunnioitte setämme ja enomme Pentti Haapalan maistaa ja otitte osaa suruunne. Lämmin kiitos Kivipuron henkilökunnalle Pentin hyvästä hoidosta. Omaiset

KUOLLEET

Matti Sytelä
Matti Johannes Sytelä makkui pois 9.4.2017 Alavuden terveyskeskuksessa vaikean sairauden uuvuttamana. Hän oli syntynyt 9.8.1945 Alavudella. Kaipaamaan jäivät tytär puolisoineen ja sisaret perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Sisko Tamminen
Rintamalota Sisko Uusela Kaarli Tamminen o.s. Hyypää makkui pois lauantaina 8.4.2017 Kauhajoen terveyskeskuksessa. Hän oli syntynyt 17.10.1919 Lapualla. Kaipaamaan jäivät lapset ja lastenlapset perheineen, veli perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Matti Marttila
Matti Jaakko Sakari Marttila kuoli 8.4.2017 Vaasan keskussairaalassa. Hän oli syntynyt 9.3.1936 Laihiaalla. Kaipaamaan jäivät puoliso, sisarusket perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Väinö Talvalmäki
Väinö Samuel Talvalmäki makkui pois maanantaina 10.4.2017 Toivakkassa Jalasjärvenellä. Hän oli syntynyt 22.10.1921 Jalasjärvenellä. Kaipaamaan jäivät tytär ja poika perheineen, edesmenneen tyttären perhe, sisar perheineen, edesmenneiden veljen perheet sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Krista Kolvuniemi
Krista Elisabet Kolvuniemi Ylistarosta makkui pois sairauden uuvuttamana läheisten läsnä ollessa lauantaina 8.4.2017. Hän oli syntynyt 23.9.1998 Ylistarossa. Kaipaamaan jäivät äiti, isä, sisko, poikaystävä, mummu sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Paavo Lahtinen
Paavo Väilo Lahtinen makkui pois puolisollaan lauantaina 5.4.2017 Jalasjärven terveyskeskuksessa. Hän oli syntynyt 25.10.1930 Korttesjärvenellä. Kaipaamaan jäivät puoliso, lapset perheineen, sisarusket perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Hilikka Tuomisto
Hilikka Emilia Tuomisto o.s. Kes-

ellä

LIITE 3. Palautelomake

IRTI ARJESTA-KULTTUURISTA VIRTAA -kulttuuritapahtuma omaishoitoperheille

PALAUTEKYSELY

Tämä järjestämämme kulttuuritapahtuma on osa geronomin(AMK) opinnäytetyötä. Opinnäytetyöhön kuuluu myös palautteen kerääminen osallistujilta. Tällä palautekyselyllä haluamme saada tietoa kokemuksistanne tapahtuman onnistumisesta sekä kokemuksenne omaishoitoperheille suunnattujen tapahtumien riittävydestä. Vastauksia käytämme opinnäytetyön tutkimusosiossa. Palautekyselyyn voi vastata nimettömänä.

Asuinpaikkakunta:

Oliko tapahtuma mielestänne onnistunut?

KYLLÄ

EI

Koitteko, että tapahtuma lisäsi arvostusta omaishoitoperheitä kohtaan?

Koitteko, että tapahtuma auttoi teitä irrottautumaan arjesta hetkeksi?

Koetteko saavanne tarpeeksi tietoa kuntanne ikääntyneille tarjottavista kulttuuritapahtumista?

KYLLÄ

EI

IRTI ARJESTA-KULTTUURISTA VIRTAA -kulttuuritapahtuma omaishoitoperheille

Järjestetäänkö omaishoitoperheille mielestänne riittävästi tapahtumia(tieto/kulttuuri/vertaistuki)?

KYLLÄ

EI

Ruusut ja risut tapahtumasta:

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

Geronomi-opiskelijat

Sarita Vihtonen ja Sirkka Mäkelä